

T.C.

**NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE
MÜZE EĞİTİMİNE DAİR
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN
GÖRÜŞLERİ**

MUSTAFA TÜRKER ERTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. CEMAL GÜVEN

KONYA 2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker ERTÜRK
	Numarası	088302041001
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim
	Bilim Dalı	Sosyal Bilgiler Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Müze Eğitimine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

27.09.2019

Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası

M. Türker ERTÜRK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker ERTÜRK
	Numarası	088302041001
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim
	Bilim Dalı	Sosyal Bilgiler Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Cemal GÜVEN
	Tezin Adı	8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Müze Eğitimine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Müze Eğitimine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı bu çalışma 27/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Dr. Cemal GÜVEN	
Jüri Üyesi	Dr. Öğretim Üyesi İlker DERE	
Jüri Üyesi	Dr. Öğretim Üyesi Vural TÜNKLER	

ÖN SÖZ

Bu araştırma uzun bir çalışmanın ürünüdür. Öncelikle lisansüstü eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen sevgili aileme, değerli eşim Hilal, oğlum Metehan ve kızım Aybüke'ye minnettarım. Bu süreçte sabırla bana her türlü kolaylığı sağlayan ve destek olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Cemal GÜVEN'e, değerli görüşleriyle katkı sunan; Sayın Prof. Dr. Mustafa YAVUZ'a ve önerileriyle yol gösteren, her konuda yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Yusuf DEMİR'e, teknik konularda yardımını esirgemeyen Öğr.Gör.Tahsin ATÇEKEN'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca Müze Eğitimi yöntemini kullanan ve tarafıma zaman ayırarak veri toplamamı sağlayan değerli meslektaşlarıma, alanda yaptıkları çalışmalarla ilham veren saygıdeğer akademisyenlere teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın faydalı olması temennisiyle...

M. Türker ERTÜRK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker ERTÜRK
	Numarası	088302041001
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim
	Bilim Dalı	Sosyal Bilgiler Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Cemal GÜVEN
	Tezin Adı	8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Müze Eğitimine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

ÖZET

Eğitimin okul dışında gerçekleşen bir boyutu da vardır ve bunlar aktif öğrenmenin en verimli yaşandığı ortamlardır. Bu ortamların başında da 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi için müzeler gelmektedir. Müzeler ile öğrenciler okuldaki derslerde düz anlatım yoluyla öğrendikleri bilgilerden daha fazlasını, tarihi belge, fotoğraf ve nesnelere objektif olarak incelemekte, bilgiyi zihninde kendisi yapılandırmaktadır.

Bu çalışmada 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde müze eğitiminin kullanılmasının öğretmen görüşleriyle incelenmesi esas alınmıştır. Dersi daha verimli hale getireceğine inanılan, öğrenciyi süreçte aktif kılan müze eğitiminin nasıl ve ne kadar kullanıldığı sorgulanmıştır. Yöntemin uygulayıcısı olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ile yöntemin etkisi üzerinde durulmuştur.

Bu araştırma olgu bilim çalışma desenine sahip olup, görüşmeciler amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiş, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmış ve betimsel analize tabi tutularak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar arasında müze eğitiminin derslerde kullanımının akademik başarıya olumlu katkı sağladığı, öğretmenlerin müze eğitiminin uygulanması yönünde istekli olduğu, bu alanda lisans düzeyinde bir müze eğitimi dersine ihtiyaç duyulduğu ve müze eğitimi sırasında karşılaşılan güçlükler olduğu saptanmıştır. Bu güçlüklerin çözümüne yönelik öneriler sunulmuştur. Bu öneriler arasında seçmeli ders olarak müze eğitiminin programa eklenmesi, öğretmenlere hizmet içi eğitimler yoluyla müze eğitimi yönteminin tanıtılması, teknolojik alt yapının geliştirilerek sanal müze uygulamalarının yaygınlaştırılması gibi tavsiyeler yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Müze ile eğitim, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Türker ERTÜRK
	Numarası	088302041001
	Ana Bilim Dalı	Primary Education
	Bilim Dalı	Social Studies Education
	Programı	Master's Degree (M.A.)
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Cemal GÜVEN
	Tezin İngilizce Adı	Opinions of Social Studies Teachers on Museum Education in the Eight Grade the History of Turkish Revolution and Kemalism Course

SUMMARY

Education has also a dimension that takes place outside of school, and this happens in the environments where active learning is most productive. The most prominent of these environments for the 8th grade The history of Turkish Revolution and Kemalism classes is the museums. With the help of museums and by objectively examining history through documents, photographs and objects, students learn more than they do through plain narration and they construct the knowledge themselves in their own minds.

This study is based on the examination of the use of museums in the 8th grade The history of Turkish Revolution and Kemalism classes along with teacher opinions. It has been questioned how and how much museum education is used, which is believed to make the course more efficient, and which makes the student active in the process. The effect of the method has been emphasized with the views of social studies teachers who are the practitioners of the method.

This study was carried out in the phenomenological research design and the interviewers were determined by purposeful sampling method; data were collected using semi-structured interview form and analysed by descriptive analysis. The results of the research showed that the use of museum education in courses contributes positively to academic success, that teachers are willing to implement museum education, that a museum education course is needed at the undergraduate level in this field, and that there are difficulties encountered during museum education. Suggestions for the solution of these difficulties have been presented. These recommendations included the inclusion of museum education as an elective course in the program, the introduction of museum education method to teachers through in-service training, and the dissemination of virtual museum applications through the development of technological infrastructure.

Keywords: Museum, Museum education, History of Turkish Revolution and Kemalism.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
TABLolar LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii
BÖLÜM 1	
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Sayıtlar	5
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Tanımlar.....	5
BÖLÜM 2	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminin Tarihçesi	7
2.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	9
2.2.1. Düz Anlatım.....	10
2.2.2. Tartışma.....	10
2.2.3. Problem Çözme.....	11
2.2.4. Grup Çalışmaları	11
2.2.5. Alan Gezileri	11
2.2.6. Benzetişim (Simülasyon)	12
2.2.7. Örnek Olay	12
2.2.8. Bireysel Çalışmalar	12
2.2.9. Gözlem-İnceleme	13
2.3.Müze Kavramı.....	15

2.4.Müzelerin İşlevleri	17
2.5.Müze Türleri.....	17
2.5.1 .Koleksiyonlarına Göre Müzeler:	18
2.5.2.Bağlı Olduğu İdari Birime Göre Müzeler:	18
2.6. Müze Eğitimi	20
2.6.1. Dünyada Müze Eğitimi Üzerine Çalışmalar	21
2.6.2. Türkiye’de Müze Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmalar	22
2.6.2.1. Milli Eğitim Bakanlığı’nın Müze Eğitimi İle İlgili Faaliyetleri.....	22
2.6.2.2. Üniversitelerde Lisans Düzeyinde Müze Eğitimi Faaliyetleri:	24
2.6.2.3. Üniversitelerde Lisansüstü Düzeyinde Müze Eğitimi Faaliyetleri.....	25
2.6.2.4. Sivil Toplum Örgütlerinin Müze Eğitimi Faaliyetleri.....	26
2.7. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Müze Eğitimi Metodunun Kullanılışı	26
2.7.1.Müze Eğitimi Yönteminin Aşamaları	27
2.7.2. Müze Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Yaklaşımlar.....	28
2.7.3. Müzelerde Uygulanabilecek Öğretim Teknikleri.....	31
2.8. İlgili Araştırmalar	34
BÖLÜM 3	
YÖNTEM	39
3.1. Araştırmanın Modeli.....	39
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	39
3.3. Veri Toplama Aracı	40
3.4.Verilerin Analizi	41
BÖLÜM 4	
BULGULAR VE YORUMLAR	43
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	45
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	47
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	49
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	51
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	53

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	55
4.8. Sekizinci Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	57
BÖLÜM 5	
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	62
5.1. Sonuç ve Tartışma	62
5.2. Öneriler	67
KAYNAKÇA.....	69
EKLER	81
Ek- 1: Verilerin Toplanmasında Kullanılan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu .	81
Ek-2:Talim ve Terbiye Kurulunun 24.01.2008 Tarihli Müze İle Eğitim Kararı	83
Ek-3: İlköğretim 1-8. Sınıflar Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi İle Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarında Müze İle Eğitim	84
Ek-4:Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.....	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Müze Türleri	18
Şekil 2: Müze Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Yaklaşımlar.....	29
Şekil 3: Müzelerde Uygulanabilecek Öğretim Teknikleri	31

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri ve Mesleki Kıdemleri	40
Tablo 2: Müze Eğitimi ile İlgili Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Düşünceleri	43
Tablo 3: Öğretmenlerin Lisans Eğitimi Sırasında “Müze Eğitimi” Dersine Yönelik Düşünceleri nelerdir?	45
Tablo 4: Müzelerin 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Programındaki Yeri Hakkındaki Öğretmenlerin düşünceleri nelerdir?.....	47
Tablo 5: 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kapsamında Müze eğitimi Hangi Amaçlarla Yapılıyor?.....	49
Tablo 6: Müze Gezisi Sırasında Öğrenci İzlenimleri Nelerdir?	51
Tablo 7: Müze Gezisi Sırasında Öğrencilerin Özellikle İlgisini Çeken Bölüm ya da Nesnelere Hangileridir?	53
Tablo 8: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersleri İçin Oluşturacakları İdeal Müze Modeli Nedir?	55
Tablo 9: 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Müzelerin Kullanılmasında Karşılaşılan Zorluklar Nelerdir?.....	57
Tablo 10: Müze Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Öğretmenlerin Önerileri.....	59

KISALTMALAR

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

M.E.B.: Millî Eğitim Bakanlığı

T.C.İ.T.A.: Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Akt.: Aktaran

Vd.: Ve diğçerleri

Edt.: Editör

TEOG: Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı

T.T.K.B.: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. Problem Durumu

21.yüzyılda dünyada ortaya çıkan gelişmelerden ülkemiz de etkilenmiş ve bu doğrultuda Türk eğitim sistemi yapılandırmacı eğitim yaklaşımı kapsamında yeniden şekillendirilmiş ve 2005 yılında uygulamaya başlanmıştır. Buna bağlı olarak uzun yıllar boyunca kullanılan davranışçı eğitim yaklaşımından vazgeçilmiştir (Karadağ vd,2008:384).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı da yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde yeniden dizayn edilmiştir. 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programı da bu kapsamda güncellenmiş olup, 2008 yılı itibariyle öğretim programının içeriğine “Müze ile Eğitim” eklemelerinin yapılması uygun görülerek bazı kazanımların müze eğitimiyle verilmesi kararlaştırılmıştır (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2008).

Ortaokul 8.sınıfta Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından okutulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi karşımıza ortaöğretimde aynı isimle çıkmakla beraber, lise tarih öğretmenlerinin görev ve sorumluluk alanında bulunmaktadır. Ortaokullarda ise bu dersin öğretimi Sosyal Bilgiler öğretmenlerince yapılmaktadır. Bu bağlamda çalışmada sıkça Sosyal Bilgiler öğretim programına değinilmiştir.

Ülkemizde ve tüm dünyada meydana gelen gelişmeler sonucunda, başka derslerde olduğu gibi Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında da değişikliğe gidilmesine gerek duyulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan 2004- 2005 öğretim yılında uygulamaya koyulan Sosyal Bilgiler müfredatı yapılandırmacılık yaklaşımı doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Öğrenciyi merkezli bu yaklaşımda, öğretmen yol gösterici ve rehber konumundadır. Öğrenci bilgiyi yaparak ve yaşayarak kendi yapılandırır; aktif katılımcı olarak öğrenme etkinliğinin içerisinde yerini alır (TTKB,2005).

2017 yılında uygulanmaya başlayan yeni 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı ise bu bağlamda eski programa göre daha güncel çözümler içermektedir. *“Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur”* (Milli Eğitim Bakanlığı,2018).

Değiştirilen 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programından önce, programa sıkı sıkıya bağlılık, ders ve çalışma kitaplarına ağırlık verilmesi vurgulanmaktaydı. Öğretim programının perspektifinde değerler ve yetkinlikler vurgusu yapılmakta, öğrenmeyi öğrenme, kültürel farkındalık ve ifade gibi alt yeterlilikler öne çıkarılmaktadır. Tam da bu noktada müze eğitiminin yapılandırmacı yaklaşım alanında 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılabilir ideal bir yöntem olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yılmaz ve Şeker 'e göre (2011), Sosyal Bilgiler öğretiminde yapılandırmacı yaklaşımla, tarih konuları ezberci anlayış terk edilerek empati ve düşünme becerileri ışığında öğretilmektedir. Müzeler de sınıf dışı ortamlar olarak yapılandırmacı yaklaşımın kullanılmasına imkan veren kurumlardır. Geçmişle gelecek arsında bağlantının kurulduğu, tarihsel empatinin yapıldığı ortamlar olarak müzeler bu süreçte önemli rol oynamaktadır.

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı benimsendiğine göre bir Sosyal Bilgiler öğretmenin ders anlatımında müze eğitimini kullanmasının yeri büyüktür. Burada vurgulanması gereken nokta, öğretmenlerin müzeyi ders işlemek için tercih edip etmediği ve kullanmıyorsa hangi sebeple böyle bir etkinlikte bulunmadığıdır? Bu bağlamda düşünülecek olursa, yapılandırmacı eğitim yaklaşımı çerçevesinde yeniden şekillendirilen 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programında müze eğitiminden yararlanılarak verilecek kazanımların durumu sorgulanmalıdır.

Tüm bunlar göz önüne alınarak, araştırmanın problem cümlesi şu şekilde ifade edilebilir:

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında müzelerle İnkılap Tarihi öğretiminin nasıl gerçekleştirilebilir ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşlerini nelerdir? Bu problem doğrultusunda aşağıda verilen 8 alt probleme cevap aranmıştır:

1. Müze Eğitimi ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin düşünceleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin Lisans eğitimi sırasında “Müze Eğitimi” dersine yönelik düşünceleri nelerdir?
3. Müzelerin 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Programındaki yeri hakkındaki öğretmenlerin düşünceleri nelerdir?
4. 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında müze eğitimi hangi amaçlarla yapılıyor?

5. Müze gezisi sırasında öğrenci izlenimleri nelerdir?
6. Müze gezisi sırasında öğrencilerin özellikle ilgisini çeken bölüm ya da nesnelere hangileridir?
7. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri için oluşturacakları ideal müze modeli nedir?
8. 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde Müzelerin kullanılmasında karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların çözümüne dair öneriler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemimizde esas alınan yapılandırmacılık beraberinde birçok köklü değişikliği ve yeniliği getirmiştir. Müze ile eğitim de yenilenen öğretim programında yer alan uygulamalardan biridir.

Lise tarih derslerinde müze eğitimi kullanımı üzerine yapılan araştırmalar, ortaokul düzeyinde 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi bazındaki çalışmalardan sayıca fazladır. 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi özelinde bir çalışma yapılmamış olmasından ötürü, çalışmamız diğerlerinden büyük bir farklılık göstermektedir. Bu araştırma, temel aldığı konu bakımından yukarıda sözü edilen araştırmalardan farklıdır.

Bu sebeple, 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında müze eğitiminin kullanımına dair öğretmen görüşlerinin toplanması, değerlendirilmesi, eksikliklerin tespit edilmesi, bu minvalde yapılacak çalışmalara ve eğitimcilere katkı sağlaması bakımından araştırma önem arz etmektedir.

1.3. Sayıtlar

Çalışma gurubundaki öğretmenlerin sayısı araştırmayı temsil edebilecek niteliktedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kendilerine verilen yarı yapılandırılmış görüşme formuna yansız olarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2017-2019 yılları arasında Türkiye’de farklı bölgelerde yer alan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ortaokullarda görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeniyle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, 8. Sınıflarda “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” dersine giren ve dersinde müze eğitimini kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile sınırlıdır.
4. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Tarih Öğretimi: Ülkemizde temel eğitim ve ortaöğretim seviyesinde Sosyal Bilgiler, Osmanlı Tarihi, Atatürkçülük ve T.C. İnkılap Tarihi dersleri adı altında Tarih disiplinin içeriğini, yapısını ve becerilerini yaklaşık 10-16 yaş arasındaki öğrencilere tarih disiplini içeriği ve becerilerini edindirmeyi amaçlayan bilin dalı (Ata, 2002:22).

Müze: Doğal, tarihi ve kültürel varlıkların yanı sıra bilimsel ve sanatsal kıymeti bulunan eserlerin saklandığı, muhafaza edildiği ve sergilendiği ortamlardır. (Artut: 2001).

Tarihi Mekan: Tarihi dokusu bozulmamış, günlük hayatın yaşandığı mekanlar ile oluşan çevredir. Ayrıca uluslar için önemli olayların yaşandığı yer ya da tarihi şahsiyetin yaşamını sürdürdüğü yer olarak da tanımlanabilir (Ata, 2002: 22).

Müze Eğitimi: Yalnızca okulların düzenlediği rehberli turlar değil, yetişkinleri de kapsayan, atölye çalışmaları, yayınlar, sergiler gibi faaliyetlerle zenginleştirilen bir eğitimi etkinliğidir (Onur, 2000: 21). Müze koleksiyonları aracılığıyla ziyaretçilerin merak ve ilgi duygusunu ortaya çıkaran, eğitim programı ve bir dizi etkinliklerin gerçekleştirildiği sürecin tamamına müze eğitimi denir (Karadeniz ve Çıldır, 2014:16).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi: Öğrencilere devletin kurulmasından önceki gelişmeleri , kuruluş sürecinde yaşananları ve devletimizin temelini oluşturan Atatürk ilke ve inkılaplarına dair bilgiler ile buna bağlı olarak çeşitli beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan, günümüzde yaşanan gelişmelerin çözümlenmesini ve tarih bilincini kazandırmayı hedefleyen derstir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB],2018).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminin Tarihçesi

Milli kimliğin oluşmasında tarih öğretiminin payı oldukça büyüktür. Cumhuriyetin çağdaşlaşma yolunda elde ettiği kazanımlar bakımından Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi bu bağlamda ayrı bir yere sahiptir.

Tarihsel süreçte “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” dersinin başlangıcı; Ankara Adliye Hukuk Mektebi’nde 1925 yılında okutulmaya başlanan “İhtilaller Tarihi” dersine dayandırılabilir. Ancak günkü manada önce 1933 yılında İstanbul Üniversitesi “İnkılâp Tarihi Enstitüsü’nde”, 1942 yılında ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi “Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü’nde” okutulmuştur. 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin ardından “Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi” adıyla bütün fakülte ve yüksekokullarda iki yarıyıl okutulması kararlaştırılmış, 20 Mart 1968’de ise dersin adı “Türk Devrim Tarihi” olarak değiştirilmiştir. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra “Türk İnkılâp Tarihi” daha sonra ise “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi” adını almıştır (Doğaner, 2005).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi, 1981 yılında (ilköğretimin sekiz yıla çıkarılmadan önce) temel eğitim ikinci kademedede (6-8. sınıflar) “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” adıyla okutulmaya başlanmıştır. 1982 yılında ise, günümüzdeki şekliyle “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” adını almıştır. Günümüzde ilk ve orta öğretimdeki her dersin içeriğinde yer alan “Atatürkçülük ile ilgili konular” 1982 yılından itibaren ilköğretim programlarının içerisine serpiştirilmeye başlanmış ve 1986 yılından itibaren bu uygulama düzenli bir şekilde sürdürülmüştür (Yılmaz, 2011: 24-25). Bu aşamada özellikle mihver ders olarak kabul edilen sosyal bilgiler derslerinde ve sınırlı da olsa diğer derslerde yer alan “Atatürkçülük” ile ilgili kazanımlar, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının genç kuşaklara öğretilmesinde önemli rol üstlenmişlerdir (Dönmez ve Yazıcı, 2008).

Bu derste öğrencilerden tarih bilgisi edinmenin yanı sıra, Atatürk ilke ve inkılaplarını, bunların oluşum aşamalarını kavrayan, benimseyen ve sürdürme bilincine sahip olan öğrenciler yetiştirilmeye çalışılmaktadır (Akbaba, 2008:178). Günümüzde Millî eğitim sisteminde tarih öğretimine verilen önem neticesinde her öğretim kurumunda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi zorunlu bir ders olarak okutulmaktadır. 2018 yılında güncellenen Ortaokul 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programında dersin amaçları şöyle sıralanmıştır :

1. Atatürk'ün askerlik ve devlet adamlığı yetenekleri ile inkılapçı niteliklerini öğrenerek onun kişilik özelliklerini örnek almaları,
2. Millî Mücadele örneğinden hareketle Türk milletinin millî birlik ve beraberlik anlayışı içerisinde özgürlük, bağımsızlık ve vatanseverlik duyguları ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini anlamaları,
3. Türk Millî Mücadelesi ve inkılabının, millî ve evrensel özelliklerini kavramaları,
4. Dönemin ağır şartlarında büyük güçlüklerle rağmen Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Türk İnkılabının tarihî anlamını ve önemini kavramaları,
5. İnsan hakları, ulusal egemenlik, tam bağımsızlık, milliyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının Türk milleti için ifade ettiği anlam ve önemi kavramaları,
6. Atatürk İlke ve İnkılaplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesindeki yerini kavrayarak Atatürk İlke ve İnkılaplarının esas aldığı değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
7. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, millî, manevi ve evrensel değerleri benimseyen birer vatandaş olarak yetişmeleri,
8. Atatürk İlke ve İnkılaplarının, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini oluşturduğunu kavramaları,
9. Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirerek iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları,

10. Bu programda ifade edilen kişisel ve sosyal yeterlik ve becerilerin yanı sıra, tarihe özgü beceri ve yeterlikleri de kazanarak geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bağlantılar kurmaya dayalı bir tarih bilinci geliştirmeleri,

11. Türk milletinin bir mensubu ve insanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak Türkiye’yi ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,

12. Günümüzün sorunlarına mantıklı bir yaklaşımla çözümler üretmesini sağlayacak ve kendilerini geleceğe hazırlayacak bilgi, beceri, değer ve tutumlar kazanmaları amaçlanmıştır (MEB, 2018: 19).

2.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Atatürkçülük konularının ve inkılap tarihi derslerinin iyi yürütülmesi dersin modern öğretim yöntem ve tekniklerine uygun işlenmesi ile mümkündür.8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan yöntemler dersin kavranması ile doğrudan ilgilidir (Safran , 2004: 111-128).

Geleneksel ve çağdaş eğitim anlayışları öğretim sırasındaki etmenler olan öğretmen, öğrenci amaç ve hedefler çerçevesinde kullanılacak etkili ve çeşitli yöntem ve etkinlikler eğitim-öğretimin işleyişinde farklılıklar ortaya çıkaracaktır. Öğretmenin aktif olduğu geleneksel yöntemlerde öğrenci pasif alıcı durumundadır. Kullanılan yöntem ve teknikler öğretmen merkezli olan anlatım ve soru-cevap yöntemlerinden öteye gidememiştir. Bu eğilimde öğretim, tamamıyla öğretmenin kontrolünde olup, öğrenci kavram, bilgi ve tümevarımlara doğrudan öğretmen vasıtasıyla ulaşıyordu (Demir,2013:60).

Yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesi; diğer öğretim yöntem, strateji ve tekniklerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde kullanılamayacağı anlamına gelmez. Yani eğitim ve öğretim sürecinde kullanılan bütün yöntem, teknik ve stratejiler, yapılandırmacı yaklaşımla T.C. İnkılap Tarihi ve

Atatürkçülük konularının öğretiminde kullanılabilir. Fakat kullanılacak bu yöntemlerin yapılandırmacı yaklaşımın genel ilkeleri dikkate alınarak kullanılması zorunludur. Bu aşamada şunu söyleyebiliriz ki, gerektiği takdirde düz anlatım yöntemi de amaca hizmet etme durumuna göre pekâlâ verimli bir yöntem olarak kullanılabilir. Ancak göz ardı etmemiz gereken bir husus da vardır ki, düz anlatım yöntemi gibi geleneksel yöntem, teknik ve stratejilerin, özellikle öğrencilerin konu hakkında ön bilgilerinin çok az olduğu veya hiç olmadığı konuların öğretiminde kullanılması daha doğru olacaktır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 72).

8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrencilerin; Türk İnkılâbının ruhunu ve hedeflerini kavrayarak geliştirecek yeni nesiller yetiştirmek; devletine, milletine karşı haklarını, sorumluluklarını bilen vatandaşlar yetiştirmek, Türk Milletinin bağımsızlık, vatanseverlik, milli birlik ve beraberlik anlayışını kazandırmayı amaç edinmişken, geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra problem çözme, benzetişim, örnek olay, alan gezleri, tartışma yöntemleri, gösteri, gözlem-incelemeler, bireysel çalışmalar yöntem ve teknikleri dâhilinde öğrencilerin katılımıyla işlenmesi gerekmektedir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan ve müze eğitimi ile de ilişkili olduğu düşünülen sınıf içi bazı öğretim yöntem ve tekniklerine aşağıda yer verilmiştir.

2.2.1. Düz Anlatım

Öğretmenlerin derslerinde sıklıkla kullandığı bir yöntemdir. Sunuş yolu stratejisine en uygun yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. “Bilişsel alanın bilgi, duyuşsal alanın alma ve tepkide bulunma, devinişsel alanın uyarılma basamağındaki davranışları kazandırılabilir (Sönmez, 2011:221).

2.2.2. Tartışma

Tartışma yöntemi, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı etkileşiminde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin sosyal beceri kazanmasında etkili olan bir yöntemdir. Kavrama düzeyindeki davranışları kazandırırken aynı zamanda öğrencilerin düşünce

üretmeleri, eleştirel düşünceleri ve günlük yaşamla ilişki kurmalarını sağlayarak, kalıcı bir öğrenme ortamı sunar (Emiroğlu, 2006).

2.2.3. Problem Çözme

Problem çözme, bilimsel araştırma tekniklerinin uygulanması esasına dayalı olup üst düzey bilişsel becerileri harekete geçiren bir niteliğe sahiptir. Bu yöntem ile öğrenci nasıl sorusunun cevabını araştırır, bulur ve bu sayede yaratıcı düşünce yeteneğini geliştirme fırsatı yakalar (Özden, 1999: 162-163).

Tarih derslerinde problem çözme yönteminin kullanımına ilişkin Ata şöyle demiştir:

“Tarih geçmişte insanların doğal veya sosyal sebeplerden dolayı karşılaştıkları problemlere nasıl cevaplar verdikleri ile doludur. Örneğin Türklerin orta Asya’dan göç etmesine doğa şartları yani iklimin değişmesi yol açmıştır. Demek ki göç olgusu bir probleme verilen cevaptır... Tarih dersinde yapılması gereken geçmişte yaşayan insanların karşılaştığı problemleri nasıl çözdüğünü göstererek, öğrenciyi günlük yaşamda karşılaşılabileceği problemlerle başa çıkmasını sağlayacak zihinsel becerilerle donatmaktır”(Ata, 1997: 57-58).

2.2.4. Grup Çalışmaları

Grup çalışmalarının eğitim ve öğretimde önemli bir yeri vardır. Grup çalışmaları öğretmenlere öğrencileri izleme fırsatı verir. Grup çalışmaları öğrencilerin çalışma becerilerinin geliştirilmesi açısından da önemlidir. Öğretmenlerin bu yaklaşım hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları gerekir (Demircioğlu,2010: 77).

2.2.5. Alan Gezileri

Alan gezileri, öğrencilerde tarih terminolojisinin gelişmesini sağlar. Öğrenci yazılı ve dokümanı olmayan kaynakları karşılaştıracak, görsel kanıtı değerlendirmeyi öğrenecektir. Öğrenci, geçmişte yaşamış insanların günlük yaşantılarıyla ilgili bilgi

sahibi olacak, bunu; kendi yaşam koşullarıyla karşılaştırarak değişim ve sürekliliği algılayacaktır. Okul dışı tarih öğretimi tarihsel çevreye empatiyi güçlendirmektedir (Ata, 2002: 109).

2.2.6. Benzetişim (Simülasyon)

Benzetişim yöntemi tarih öğretiminde çok etkilidir. Tarih öğretiminde benzetişim denildiğinde tarihi olayların sınıf ortamında canlandırılması olarak düşünebiliriz (Köstüklü, 2006: 62).

2.2.7. Örnek Olay

Örnek olay yöntemi, gerçek yaşam deneyimleri ile öğrencileri yüz yüze getirerek öğretim ortamında kuram ve uygulama arasındaki boşluğun doldurulmasına yardımcı olan bir yöntemdir. Bu yöntemin en önemli avantajlarından biri, öğrencilerin gerçek problemleri uzman öğretmen perspektifinden ele almaları ve çözmeleri için imkân sunması ve bu çözüm aşamasında karar verirken başkalarının da görüşlerini alma ve verdikleri kararları güvenli bir ortamda değerlendirme şanslarının olmasıdır (Şahin vd.,2010: 254).

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde, öğrencilerin empati yapması, tarihi olguları ve tarihi şahsiyetleri öğrenmesi bu yöntem aracılığıyla daha etkili ve kalıcı hale gelmektedir.

2.2.8. Bireysel Çalışmalar

Her öğrencinin öğrenme hızı farklılık gösterebilmektedir. Bu durumda kullanılacak en uygun yöntemlerden biri de bireysel çalışmalardır. Hızlı öğrenen öğrenciler beklenen hedeflere kolaylıkla ulaşabilirken, yavaş öğrenen öğrenciler ise sınıfın ortalama temposuna yetişememekte veya hızlı öğrenen öğrencileri kısıtlayabilmektedir. Böyle bir durumda bireysel çalışma tekniği ile yavaş öğrenen öğrenciler için kendi öğrenme hızında öğrenme imkânı sağlayabilmek mümkündür (Pehlivan,2010:752).

2.2.9. Gözlem-İnceleme

Gözlem ve inceleme yöntemiyle öğrenciler nesne, olay ve varlıklarla birinci elden bilgi edinerek, bilimsel araştırma becerileri kazanmaktadır (Aykaç, 2006: 214). Bu yöntem sınıf dışına çıkan öğrencinin motivasyonunu arttırdığı gibi, dersi sıkıcılıktan da uzaklaştırarak öğrenci için cazip hale getirmektedir.

2.2.10. İşbirliğine Dayalı (Kubaşık) Öğretim

Yapılandırmacı yaklaşım anlayışına uygun eğitim ortamı sunması; öğrencinin öğrenme sürecinde yalnız bırakıldığı veya öğrencilerin sürekli birbirleriyle karşılaştırdıkları bir anlayışın aksine, öğrenme etkinliğinde tüm öğrencilere fırsatlar vermek suretiyle öğrenme-öğretme sürecinde onları merkeze alması, sadece öğrenme-öğretme sürecinde değil, değerlendirme süreçlerinde de öğrenenlere önemli görevler vermesi vb. özellikler, iş birlikli öğrenme yönteminin eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bütün alanlarda yoğun olarak tercih edilmesini sağlamaktadır (Kardaş ve Cemal,2015:235).

2.2.11. Drama

Drama, kendi içinde bir öğretim yöntemi, bir disiplin, bir sanat eğitimi alanı olarak ayrılaşmaktadır. Drama oyunlarına canlandırma, rol oynama, doğaçlama da denilebilir. Drama etkinlikleri sınıfta ya da sınıf dışı müze, galeri gibi eğitsel ortamlarda da yapılabilir.

Drama öğretim yöntemi Sosyal Bilgiler, Türkçe, fen öğretimi vb. alanların öğretiminde yararlanılabilen bir yöntemdir (Okvuran,2012). Drama, eğitim öğretim etkinlikleri sırasında, öğrencilerin sınıf ortamı dışında elde etme imkânları bulamayacakları deneyim ve becerileri kazanabilecekleri şartların, aslına uygun olacak şekilde sınıf ortamında canlandırılmasıdır. (Demircioğlu, 2004: 150).

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde de drama tekniğinin kullanıldığı görülmektedir ve özellikle İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının değer boyutunun öğretiminde etkili olmaktadır. (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 73).

2.2.12. Beyin Fırtınası

Beyin fırtınası bir problemi çözmek, bir konuyu netleştirmek gibi amaçlarla kullanılır. Sınıftaki öğrencilerin tümünü katma, onların yaratıcılığını artırma, dersi ilginç hale getirme gibi fırsatlar sunan beyin fırtınası; öğrenciler tarafından gelen fikirlerin kayıt edilmesi ve daha sonra tartışılması ve sınıfça bir sonuca varılmasını amaçlar. (Açıkgöz, 2004: 157-158).

2.2.13. Eğitici Oyunlar

Eğitici oyunlar, günlük yaşamda oynanan birçok oyun, öğretimsel amaçlara hizmet etmesi koşuluyla sınıfta da oynanabilir (Açıkgöz, 2004: 145-146). Oyun hangi yaş grubunda olursa olsun dikkat çekme açısından oldukça önemlidir. Eğitici oyunların tarih dersleri açısından en önemli yönü dersi eğlenceli hale getirerek, öğrencilerin eğlenirken öğrenmelerine fırsat vermesi ve sınıf katılımını artırmasıdır.

2.2.14. Yerel Tarih

“En genel ifadesiyle yerel tarih; bir yörenin tarihinin sahip olduğu “kendine özgü” niteliklerdir. Bir yörenin geçmişten günümüze tarihi gelişimi ve bu gelişim sonucu o yörede oluşan tarihi izlerdir. Yörenin tarihi geçmişi ve o geçmişten kalan izler o yörenin, bölgenin yerel tarihini oluşturmaktadır” (Işık, 2008: 2).

2.2.15. Sözlü Tarih

Tarih biliminin veri toplama araçlarından biri de sözlü tarihtir. (Dere,2017:28). “Sözlü tarih eğitim faaliyetlerine entegre edilmiş bir öğrenme ve

öğretme yöntemidir. Bu yöntemin kullanıldığı sınıflarda öğretmenler onu bir öğretim, öğrenciler ise öğrenme yöntemi olarak kullanır” (Dere, 2017: 50).

2.3.Müze Kavramı

Müze kavramı etimolojik olarak ele alındığında, kavramın ortaya çıkışının mitolojiye dayandığı görülmektedir. Latin kökenli olan bu sözcük Türkçeye Fransızcadan girmiştir. Antik Yunancada oyun, müzik, edebiyat ve bilimden anlayan Tanrısal perilere Mousalar denilmektedir. Mousa kelimesinin kökeni ise düşünce, yaratıcılık ve zekâ gibi kavramları kapsayan men kökünden gelmektedir (Erhat,2015:208).

Müze, kültürün muhafaza edildiği bir mekândır. Kişilerin dünya ile olan tecrübelerinin, yaşanmışlıklarının, münasebetlerinin ve bunların ürünü durumundaki fikirlerin, estetik bir bakış açısıyla sanatsal ve kültürel gayelerle toplumla paylaşılmasını amaçlar. Bu bakımından müze, bir toplumun gelişmesi için, kamuya açık ve tarihe şahitlik eden nesnelere yer aldığı, bu nesnelere korunmasının ve bakımının gerçekleştirildiği, onlar üzerinde bilimsel araştırmaların yapılarak verilerin ilgililer ile paylaşıldığı estetik kaygısı gütmeyen yanı sıra eğitim amacı da bulunan, fakat bu hizmetlerini kar amacı gütmeyen yerine getiren kurumdur.

Müze sözlük anlamıyla sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelere saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer ve yapıdır. Alanyazın incelemesi yapıldığında geçmişte var olan toplumlar tarafından meydana getirilen kültürel mirası gelecek nesillere aktararak toplumsal hafızayı saklı tutan müzelerin çeşitli tanımlarının bulunduğu görülmüştür. Müzenin tanımlarından bazılarına değinilecek olursa:

Müzelerin uluslararası terminolojideki yerine de bakılacak olursa ICOM (International Council of Museum) tarafından yapılan bir tanıma göre müze, “Sadece

kar amacı gütmeyen, toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemeler üzerinde araştırma yapan, onları toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve eğlence gibi amaçlar doğrultusunda sergileyen ve sürekliliği olan bir kurumdur.”(Meydan ve Akkuş, 2014:4).

Ülkelerin ilgili kurumlarının kendince yaptığı müze tanımları da vardır. Bu tip tanımlara örnekler İngiltere ve Türkiye'den hareketle verilebilir. İngiltere'deki Müzeler Kurumu'nun yaptığı tanım ise; " Müzeler, ilham alma, öğrenme ve eğlenme için koleksiyonları halkın keşfetmesini sağlarlar. Müzeler, bulguları ve örnekleri toplayan, güven altına alan, ulaşılabilir kılan, toplumun himayesinde kuruluşlardır" (Ata,2002:69).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ülkemizde müzeleri şöyle tanımlamaktadır;; “Kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimi kuruluştur” (T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı,2019).

Demircioğlu(2005: 88), tarihi çevreye ait pek çok materyali saklama, koruma ve sergilemenin yanında, toplumların sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel geçmişlerine de ışık tutan kurumlar” olarak müzeyi tanımlar. Bir başka tanımda ise Müzeler sanat, kültür, bilim ve teknikle ilgili yapıtların ve doğal nesnelerin yararlanılması için korunduğu ve sergilendiği mekânlardır. “Müzeler, kültürel değer taşıyan, bir bütünü farklı biçimlerde korumak, incelemek, değerlendirmek, halkın beğenisini yükseltmek ve eğitim için sergilemek amacıyla toplum yararına yönetilen kurumdur.” (Mimarlık Dergisi, 2002). Epik (2004: 18)’e göre müzeler “ilk kuruldukları dönemde sadece kültürel değerleri ortaya çıkarmayı ve korumayı hedefleyen, sonraları toplumda güzellik görgüsünün yerleşmesini, dünün, bugünün ve geleceğin bir bütünlük içerisinde kavranmasını, toplumun eğitilmesini ve eğlenerek zamanını değerlendirmesini amaçlayan kurumlar”dır.

Vardar'a göre ise müze "belirlediği içerik ve program çerçevesinde barındırdığı ve barındıracağı varlıkları kişiye zevk vermek, bilgi ve bilinç kazandırmak, eğitmek, duyarlılık ve heves aşılacak amacıyla inceleyen; içeriklerini açıklayan, araştıran, gelecek kuşaklara aktaran ve onları sergileyip tanıtan, kar ve kazanç beklentisi olmayan, tarihsel zenginliği motive eden, bilimsel ve kültürel devamlı kuruluşlar" olarak nitelendirilmektedir (1998: 19).

2.4.Müzelerin İşlevleri

Çıldır (2007) ,müzelerin topluma hizmetlerini beş başlık altında toplamıştır. Bunlar; 1. Toplamayı sağlama 2. Belgeleme 3. Koruma 4. Sergileme 5. Eğitim'dir.

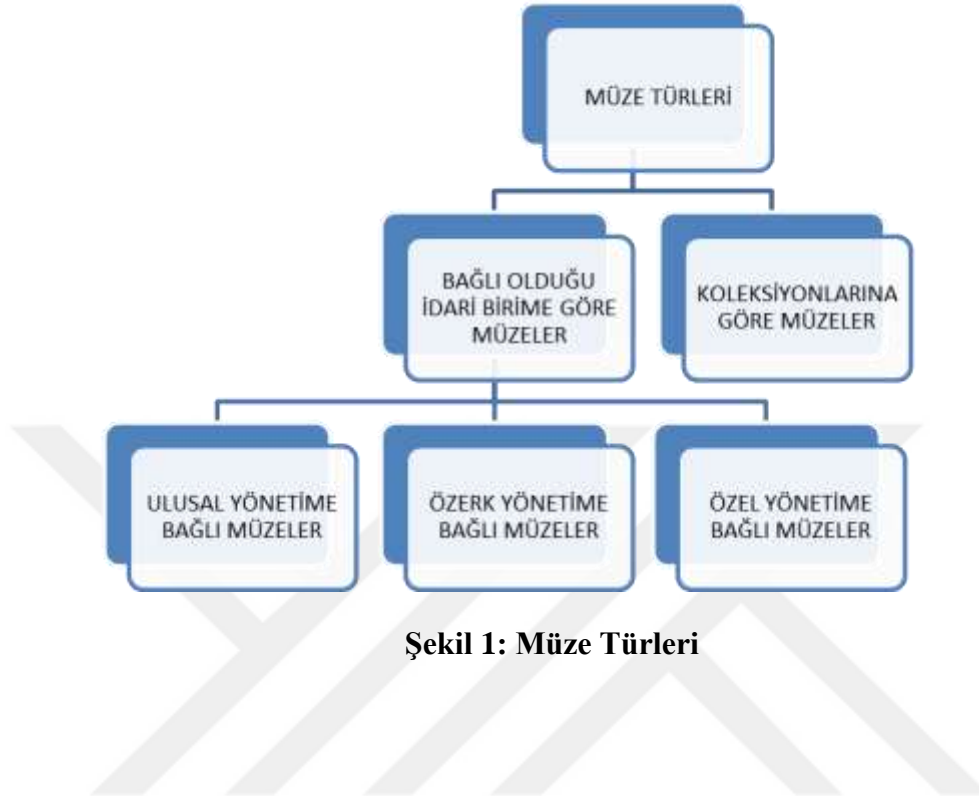
Adıgüzel ise (2000, 133–134), müzenin işlevini açıklarken, müzenin amaçlarına da değinerek şöyle bir ifade kullanmıştır: "Toplumun öğrenim ve eğitiminin gelişmesi, estetik olgusunun yerleşmesi, yaşanan anın geçmişin ve geleceğin açıklanması, yorumlanması, toplumsal değişmelerin yönlendirilmesi ve halkın eğlenirken gelişmesi ile zamanın değerlendirilmesi müzelerin amaçları arasında yer alırken bu işlevi ile de müze yaşam boyu öğrenmeye olanak yaratan bir kurum niteliği kazanmaktadır".

2.5.Müze Türleri

Müzelerin süreç içinde gelişmesiyle türlerinde de bir artış ortaya çıkmıştır. Müze çeşitlerinin artmasının doğal bir sonucu olarak, müzelerin sınıflandırılması ihtiyacı doğmuştur.

ICOM, 1989 ve 1995'teki genel kurulları sonuç bildirgelerinde müze tanımını yaparken müzelerin çeşitlerini tanımlı değiştirmeyeceğini belirtmiştir ve genel bir gruplama yapmıştır. Buna göre müzeler; bağlı buldukları idari birime, bölgesel özelliğine , işlevsel yapısına, koleksiyon çeşidine bakılarak dört sınıfa ayrılmıştır

(Madran,1999, 6-7). Altun (2007:817) ise bu sınıflandırmaya göre ülkemizdeki müze türlerini şöyle tasnif etmiştir:

Şekil 1: Müze Türleri

2.5.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler:

Arkeoloji müzeleri bu başlık altındaki sayısal çoğunluğa sahip olan müzelerdir. İkinci olarak ise Etnografya müzeleri gelmektedir. Sanat Müzeleri, Askeri Müze, Endüstri Müzesi (Rahmi Koç Sanayi Müzesi), Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzesi (MTA Genel Müdürlüğü Tabiat Tarihi Müzesi) örnekleri azınlıktadır. Ayrıca Karikatür Müzesi, Oyuncak Müzesi gibi çeşitli uzmanlık müzeleri de vardır. Altun, 2007: 817).

2.5.2. Bağlı Olduğu İdari Birime Göre Müzeler:

Türkiye’de bulunan müzelerin ekseriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlıdır. Diğer müzeler idari çeşitlilik altında karşımıza çıkmaktadır. Bağlı oldukları yönetim birimi bakımından ise müzeler şu şekilde sınıflandırılır (Altun, 2007: 817):

a)Ulusal Yönetime Bağlı Müzeler

- Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Bağlı Müzeler: Topkapı Sarayı, Ayasofya, Anadolu Medeniyetleri Müzesi vb.
- T.B.M.M.'ne Bağlı Müzeler: Milli Saraylar, Köşk ve Kasırlar (Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, İhlamur Kasrı, Hıdiv Kasrı vb.).

Cumhurbaşkanlığı'na Bağlı Müzeler: Çankaya Köşk Müzesi (Altun, 2007: 818).

b)Özerk Yönetime Bağlı Müzeler

- Belediyelere Bağlı Müzeler: Yerebatan Sarnıcı (İstanbul Büyükşehir Müzesi), Konya A.R. İzzet Koyunoğlu Şehir Müzesi gibi.
- İl Özel İdare Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler: Eskişehir Yunus Emre Etnoğrafya Müzesi, Samsun Atatürk Evi vb.
- Kaymakamlıklara Bağlı Müzeler: Cizre/ Mardin Müzesi.
- Milli Park Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler: Zafer Müzesi (Milli Park Müdürlüğü- Afyon), Kabatepe Tanıtma Merkezi (Milli Park Müdürlüğü Eceabat).
- Çeşitli Bakanlıklara Bağlı Müzeler: PTT Müzesi (Ulaştırma Bakanlığı). MTA Tabiat Tarihi Müzesi (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı).Olgunlaşma Enstitüsü 100. Yıl Müzesi (MEB), Atatürk Orman Çiftliği Atatürk Evi Müzesi (Tarım ve Orman Bakanlığı), Meteoroloji Müzesi, Denizcilik Müzesi (Çevre Bakanlığı)vb.
- Genel Kurmay Başkanlığı'na Bağlı Müzeler: Anıtkabir ve Müzesi, İstanbul Askeri Müzesi (Harbiye), İstanbul Havacılık Müzesi, İstanbul Deniz Müzesi,
- Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler: İstanbul Türk Vakıf Hat Sanatı Müzesi, İstanbul Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi

Eğitim Kurumuna Bağlı Müzeler: Boğaziçi Üniversitesi Müzesi, Oyuncak Müzesi (Ankara Üniversitesi), Sabancı Müzesi (Sabancı Üniversitesi) (Altun, 2007: 818).

c) Özel Yönetime Bağlı Müzeler

Sadberk Hanım Müzesi, Rahmi Koç Sanayi Müzesi, Pera Müzesi, İstanbul Modern vb. Bunlardan ayrı olarak hitap ettiği kitleye göre müze türlerini ayırmak da mümkündür. Toplumun belirli kesimlerini (öğrenciler, akademisyenler, koleksiyonerler vb.) hedef alan müzeler “Eğitici Müzeler” ve “Uzmanlaşmış Müzeler” olarak sınıflandırılmaktadır. Daha geniş kitlelere hitap eden müzelerin ise “Genel Toplum Müzeleri” olarak tanımlandığını söylemek mümkündür (Madran, 1999: 8).

2.6. Müze Eğitimi

Müzeler ilk kurulduklarında koleksiyonları ve nesneleriyle doğrudan bilgi alınabilecek eğitim kaynakları olarak görülmüşlerdir. Fakat tarihsel süreç içinde müze eğitiminin gelişimiyle günümüzde müzelerde eğitime bakış gelişmiş ve farklı bir anlam almıştır (Tezcan Akmehmet ve Ödekan, 2006:56).

Milletlerin kültürel birikimini toplayan, derinlemesine inceleyen, koruyan ve toplumun eğitilmesi amacıyla sergileyen müzeler, 21.yüzyılın gereklerine göre modern bir toplumda bulunması gereken temel kurumlardandır. Müzeler ortaya çıkışlarından itibaren eğitim misyonu taşımışlardır. Ancak eğitim, 20. yüzyıl ortalarından itibaren müzelerin temel fonksiyonlarından birisi haline gelmiş, eğitim aracılığıyla ziyaretçilerinin müze koleksiyonlarına erişmelerine imkân vermek en önemli görevleri arasında sayılmıştır. “Müze eğitimi” olarak müzecilikten ayrı bir alanın meydana çıkması bu şekilde olmuştur.

Müze eğitiminin en kapsayıcı tanımı, müzede öğrenmeyi ve tecrübe edinmeyi sağlayacak etkinliklerin planlanması hayata geçirilmesidir (Onur ve Zilcioğlu, 2008). Paykoç (2002) ise müze eğitimi şöyle tanımlamıştır; müze eğitimi, özellikle zaman ve mekân içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme, geçmiş,

bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirme, kültürel varlıklar, eski eserleri anlama, koruma ve yaşatma, kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma ve anlama, müzeyi bir yaşam biçimi hâline getirme ve müzeleri yaşayan kurum niteliğini kazandırma, kültürler arası anlayış ve empati geliştirme gibi hedeflere hizmet etmektedir.

Çağımızda müzelerin temel işlevlerinden birisi de eğitimidir. Müze eğitimi, günümüzde profesyonelce idare edilen tüm müzelerin vazgeçilmezi olarak görülmekte, devamlı olarak değerlendirilmekte, güncellenmekte ve geliştirilmektedir.

Müze eğitimi bir felsefeye dayanır ve birtakım temel ilkeler kapsamında gerçekleştirilir. Hooper - Greenhill'e (1999) göre, Müzenin koleksiyonları ile müze ziyaretçilerinin gereksinimleri ve ilgileri arasında bağ kurmak bu felsefenin önde gelen ilkelerindedir.

2.6.1. Dünyada Müze Eğitimi Üzerine Çalışmalar

Müze ile eğitimle ilgili çalışmalara bakıldığında; müze eğitiminin 19. Yüzyıl itibarıyla Avrupa ve Amerika'daki birçok ülkenin kültür politikalarına dâhil edildiği görülmektedir (Hooper-Greenhill,1999).

20. yüzyıla gelindiğinde müzelerin nicelik ve nitelik olarak bir değişime uğradığı görülmektedir. Müze sayıları artmış, sadece koleksiyonların sergilendiği klasik müzecilik yerine çağdaş müzecilik ön plana çıkmıştır. Bu gelişmeler sonucunda da müzeler, aktif birer öğrenme ortamı haline gelmiştir. Devletler, müzeleri ülkelerinin prestijini, geçmişlerinin zenginliğini, kültürlerini korumak için ve gurur ve övünç kaynağı olarak, halkı bilgilendirmek ve eğitmek amacıyla kullanmışlardır (Yeşilbursa ve Uslu, 2014: 411) .

Avrupa ve Amerika'nın önde gelen müzeleri kendilerini yenileyerek çağın gereklerine göre bilgiyi kullanmaya başlamış ve nesne odaklı müze sınıfından çıkmıştır. Müzeler günümüzde bilgiyi kullanarak, çeşitli eğitim programları,

araştırmaya yönelik projeler ve koleksiyon yönetim politikaları hazırlamaktadır (Uralman, 2006:261).

2.6.2. Türkiye’de Müze Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk’ün talimatları doğrultusunda açılan müzeler bu anlamda önem arz etmektedir. 1950 yılında Türkiye’nin Uluslararası Müzeler Konseyi’ne (ICOM) üye olması dünya ile entegre olunması bakımından oldukça önemlidir. Öğretmenler için 1958’de müzecilik el kitabı yayımlanmasının ardından, 1960’larda müzelerin eğitim kurumu olduğu vurgusu yapılır, okul-müze bağının kurulması, eğitimcilerin yaşadıkları yerlerdeki müze ve eski eserleri tanınması için geliştirilmesi hususlarının altı çizilir (Atagök, 1999).

M. Necati, İ. Baltacıoğlu, İ.H. Tonguç, J. Dewey, Sir Frey ve G. Stiehler tarafından hazırlanan raporların müzelerin amacıyla kullanımı, nitelikleri ve işlevlerini tartışmaya açarak müze eğitim felsefesinin gelişmesinde etkili olmuşlardır (Çıldır, 2014:180). Buna göre Cumhuriyetin ilk yıllarında müzelerin eğitim ve kültür ile ilişkili olarak önemine dikkat çekildiği anlaşılmaktadır.

2.6.2.1. Milli Eğitim Bakanlığı’nın Müze Eğitimi İle İlgili Faaliyetleri

2005 yılından itibaren uygulamaya konulan yapılandırmacılık anlayışı kapsamında, ilköğretim programlarında genel olarak müzelerin öğrenme ortamı olarak yararlanılacak yerler olduğu belirtilmiştir. 2008 yılında Talim ve Terbiye Kurulu İlköğretim Okulu Türkçe, Matematik (1. ve 8. Sınıflar) Hayat Bilgisi (1. ve 3. sınıflar), Sosyal Bilgiler (4. ve 7. Sınıflar) ve Fen ve Teknoloji (4. ve 8. sınıflar) dersleri öğretim programlarına, programın uygulanması ile ilgili açıklamalar bölümüne ve kazanım tablolarındaki açıklamalar sütununa “Müze ile Eğitim” ile ilgili ilavelerin yapılmasını kapsayan bir karar almıştır (MEB, 2008).

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programı (2009) hazırlanarak, güzel sanatlar ve spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin bu ders aracılığıyla kültür ve sanata, sanat eserine, sanatçıya, eski eserlere bakış açılarını geliştirerek onları koruma bilinci, farklı kültürleri ve eserlerini tanıma ve saygı duyma, araştırma, uygulama yapma, değerlendirme gibi beceriler kazanması amaçlanmıştır. Müze eğitimi konusunda yapılan "Sosyal Bilgiler, Tarih ve Sınıf Öğretmenleri Trabzon'da Müze ve Tarihi Mekan Kullanımını Öğreniyor" isimli proje katılımcılarına müze ve tarihi mekânların aktif öğrenme çerçevesinde kullanımıyla ilgili bilgi ve beceriler kazandırmanın yanında onların bu konudaki farkındalıkları arttırmayı amaçlayan Tübitak, Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı (4004) projesidir (Meydan ve Akkuş,2014:407).

Ayrıca İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü 2011 yılı içinde, resmi-özel tüm ilgili kurum ve kuruluş temsilcileriyle "Müze Yoluyla Eğitim Çalıştayı" düzenlemiş, akabinde ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki öğretim programları müze eğitimiyle ilişkilendirilerek,1.sınıftan 12.sınıfa kadar derslerin kazanımlarına ve konularına göre müze eğitiminin gerçekleştirilebileceği ayrıntılı bir "Müze Eğitimi" kitabı basılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın müze eğitimi konusundaki en güncel çalışması ise, "2023 Eğitim Vizyonu" kapsamında hayata geçirdiği Kültür ve Turizm Bakanlığı ile imzalanan iş birliği protokolüdür. (Ortaöğretimde Müze Eğitimi İş Birliği Protokolü,2019) (Bu kapsamda öğretmenlerin, müzeleri eğitim ortamı olarak kullanmaları, çocukların sınıf içi öğrenmelerini daha sahici öğrenme ortamlarına taşıyarak farkındalık, bilinç ve beceriye ilişkin kazanımlarını birleştirmek için Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce Müze Eğitimi Sertifika Programı başlatılmıştır. Ankara Üniversitesi Müze Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi ve Kültür Bakanlığı desteği ile geliştirilen program için "Müze Eğitimi Öğretmen El Kitabı" ve "Müze Etkinlik Kitabı" hazırlayarak Müze Eğitimi Sertifika Programı kapsamında iki yıl içerisinde 15 bin öğretmenin müze eğitimi alması hedeflenmiştir.

2.6.2.2. Üniversitelerde Lisans Düzeyinde Müze Eğitimi Faaliyetleri:

Üniversitelerde lisans düzeyinde müzecilik alanında sanat tarihi ve arkeoloji gibi eğitim veren programlar mevcuttur. Eğitim fakültelerindeki müze eğitimi dersleri ise seçimlik olarak açılmaktadır. Sadece görsel sanatlar öğretmenliği bölümlerinde eğitimi ve uygulamaları dersi zorunlu bir ders olarak yer almaktadır. Bu ders, müzeciliğin tarihi, çeşitleri, amaçları, gerekliliği, müze ve eğitim, eğitim amaçlı müze ziyareti, ilköğretim/ortaöğretim öğrencileri için müze rehberi hazırlama ve uygulama, müze ziyareti için ön hazırlık, plan ve kurallar, müzenin tanımı, sergileme, müzedeki eserlerin tarihsel, estetik ve eleştirel incelenmesi, müzedeki eser ve kalıntılardan yararlanarak yapılan uygulama çalışmalarını kapsamaktadır (Çıldır,2015: 10).

Türkiye'deki üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği, Resim– İş Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında 1996 / 1997 eğitim – öğretim yılından itibaren öğretmen adaylarına seçmeli müze eğitimi dersleri okutularak, adaylara müzelerden bir eğitim ortamı olarak yararlanma bilinci kazandırılmaktadır (Çıldır,2015: 11).

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programları incelendiğinde “müze eğitimi” kavramının; Uygarlık Tarihi, Türk Tarihi ve Kültürü, Sanat Eğitimi, Fen ve Teknoloji Öğretimi I ve II, Drama, Görsel Sanatlar Öğretimi vb. derslerin de yer aldığı görülmektedir. Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı incelendiğinde ise, Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde “müze eğitimi” kavramı yer almaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programlarında yer alan Arkeoloji, Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı, Sanat ve Estetik, Drama derslerinde müze eğitimine yer verilerek, müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasından söz edilmektedir (Çıldır,2015: 11).

Ek olarak Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarına bakıldığında da üniversitelerin ilgili anabilim dallarının programlarına seçmeli olarak “müze eğitimi” dersi koydukları görülmektedir (Yeşilbursa ve Uslu,2014:412).

Öğretmenlerin müzeleri eğitim aşamasında etkin bir şekilde kullanabilmeleri için bunun ön hazırlığını oluşturacak ve sonrasında değerlendirecek bilgi ve birikimi elde edecekleri ‘Müze Eğitimi’ dersi, Eğitim Fakültelerimiz bünyesinde oluşturulabilir (Şar ve Sağkol, 2013: 88).

2.6.2.3. Üniversitelerde Lisansüstü Düzeyinde Müze Eğitimi Faaliyetleri

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde 1989 yılında Müzecilik Yüksek Lisans Programı açılmıştır. Ankara Üniversitesi Müze Eğitimi Anabilim Dalı'nda (1997) başlatılan müze eğitimi tezsiz ve tezli yüksek lisans programı müze eğitimine önemli bir ivme kazandırmıştır. Prof. Dr. Bekir ONUR tarafından Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde lisansüstü eğitim programı oluşturulmuştur. Ayrıca 1989 yılından beri Yıldız Teknik Üniversitesi Müzecilik Anabilim Dalı'nda yapılan eğitim çalışmaları ve düzenlenen “Eğitim Ortamı Olarak Müzeler” konferansları bu alanda akademik çalışmaların konulması noktasında önemli bir rol oynamaktadır (Demir, 2015: 25).

1989'da Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Müzecilik Ana Bilim Dalının, 1998'de Ankara Üniversitesi'nde Yüksek Lisans Programının ve eğitim fakültelerinde müze eğitimiyle ilgili derslerin açılması ve tez çalışmalarının yapılması müze eğitimi için sağlam bir zemin oluşmasını ve bu alanda araştırma ve uygulama çalışmalarının başlamasını sağlamıştır (Demir, 2015: 26).

Bunların dışında müze eğitimine ilişkin bazı lisansüstü programlar ise şöyledir:

Ankara Üniversitesi Disiplinler arası Müze Eğitimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul Üniversitesi Müze Yönetimi Yüksek Lisans Programı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi Müzecilik Lisans ve Yüksek Lisans Programı, Akdeniz Üniversitesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı, Başkent Üniversitesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı (Çakır İlhan, 2017: 94)

2.6.2.4. Sivil Toplum Örgütlerinin müze eğitimi faaliyetleri

Salbacak (2011) ,çalışmasında ülkemizde sivil toplum kaynaklı müze eğitimi faaliyetlerine değinerek; 1998’de Müzeciler Derneği’nin düzenlediği “Müzeciliğimiz: Müze-Eğitim İlişkileri” toplantısını, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı’nın 1990’lı yıllarda düzenlediği sergileri ve “Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar” Toplantısını, Eğitim Gönüllüleri Vakfı’nın “Gezici Çocuk Müzesi” Projesi’ni, 1980’li yıllardan sonra Çağdaş Drama Derneği’nin diğer kuruluşlarla birlikte düzenlediği müze ve sergilerde atölye çalışmaları, yaratıcı drama uygulamaların bu kapsamda değerlendirmiştir (Salbacak 2011: 19).

2.7. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Müze Eğitimi metodunun kullanılışı

Ülkemizde müzelerin genel olarak eğitim aktivitelerinde özel olarak tarih ve Sosyal Bilgiler derslerinin bir parçası olarak ziyaret edilmesi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından değişik dönemlerde okullara tavsiye edilmiş ve ayrıca tarih dersi öğretim programında da müze ziyaretlerinin gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın müze kullanımıyla ilgili aldığı son kararlar eğitim amaçlı müze ziyaretleriyle ilgili araştırmaların önemini artırmıştır. Bu çerçevede eğitimi ve öğretimin niteliğini sürekli bir şekilde geliştirme gayretinde olan Talim ve Terbiye Kurulu başkanlığı müzelerle eğitim ve öğretimi bütünleştirmek istemektedir.

Sosyal bilgiler dersi bağlamında müzeler ve tarihi mekânların birer eğitim ortamına dönüştürülerek öğrencilerin bu yerlerde yaparak-yaşayarak öğrenmeleri ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi için müze eğitim etkinliklerinin tasarlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Üztemur vd, 2018:5).

2.7.1.Müze Eğitimi Yönteminin Aşamaları

Buyurgan (2007) müze gezisi öncesi bir hazırlık yapılmasının önemini vurgulayarak, müzelerin tek başına bir tarih öğretmenin ya da bir öğrencinin kültürünü geliştirmeyeceğini söylemiştir. Müzeyi anlamak için önbilginin elzem olduğunun altını çizerek, tarih öğretmenin müzede inceleyeceği eserin üzerinde yeteri derecede bilgi sahibi olması gerektiğini vurgulamıştır. (Buyurgan,2007:86), Buyurgan (2007:86), verimli bir müze ziyaretinin üç aşaması olduğunu belirtmiştir:

1. Müze gezisi öncesi hazırlığı
2. Müzede gezisi sırasındaki sorumluluğu
3. Müze gezisi sonrası öğretmenin yaptırılabilen çalışmaları

Müze Gezisi Öncesi: Öğretmenler okul yönetimi ile birlikte öğretim yılı öncesi, eğitim uygulayacakları müzeyi belirlemelidir.. Ardından müze yönetimi ve okulun bağlı bulunduğu ilçe milli eğitim müdürlüğü ile irtibata geçilmelidir. Öğretmenin müzeyi önceden gidip keşfetmesi ve müze eğitiminde uygulayacağı etkinlikleri planlaması çok önemlidir. Öğretmen öğrencilerini müze ziyaretine hazırlayıcı etkinlikler planlayarak, sınıf içinde bunları uygulamalıdır. Müzeye dair hazırbuluşluk sağlanmalı ve merak duygusu ortaya çıkarılmalıdır.

Tarih öğretmeni, müze gezisini tarih ders programının içeriğine uygun olarak düzenlemelidir. Geziyi tarih programının içeriğine ve yapısına göre uygunlaştıran öğretmen, gezinin amacını, öğrencilere öğreteceği temel kavram ve geliştireceği becerileri belirlemelidir. Tarih öğretmeni, mutlaka gezi yerine önceden bir araştırma

gezisi yapmış olmalıdır. Geziye götürülecek öğrenci sayısında bir rakam vermek zor olmakla beraber, 15 öğrenciye bir yetişkin rehber öğretmen düşecek şekilde düzenlenmelidir (Safran ve Ata, 1998).

Müze Gezisi sırasında: Okulda yapılmış olan müze gezisine hazırlık, öğrencilerin ön bilgi sahibi olmalarını sağladığı için kısıtlı bir sürede gerçekleştirilen müze turunda öğrenciler gördükleri nesnelere ve diğer koleksiyonları daha kolay anlamlandırır. Öğrenciler için önceden daha önce hazırlanacak gözlem kayıt taslaqları onların not almasına ve soru sormasına yardımcı olacaktır. Öğrenci sayısı müze gezisinin amacına ulaşmasında çok hassas bir noktadır. Nitekim okuldaki bütün öğrencilerin katıldığı bir müze gezisi verimli olmayacağı gibi, disiplin sorunları ve olumsuz hadiselerin çıkması da böyle bir durumda kaçınılmazdır. Bir diğer dikkat edilmesi gereken nokta ise, müze eğitimi için planlanan galeri ya da bölümün gezilmesidir. Müzenin tamamını gezmek istenen amaçlara ulaşmada etkili olmayacaktır (Mercin, 2006: 52).

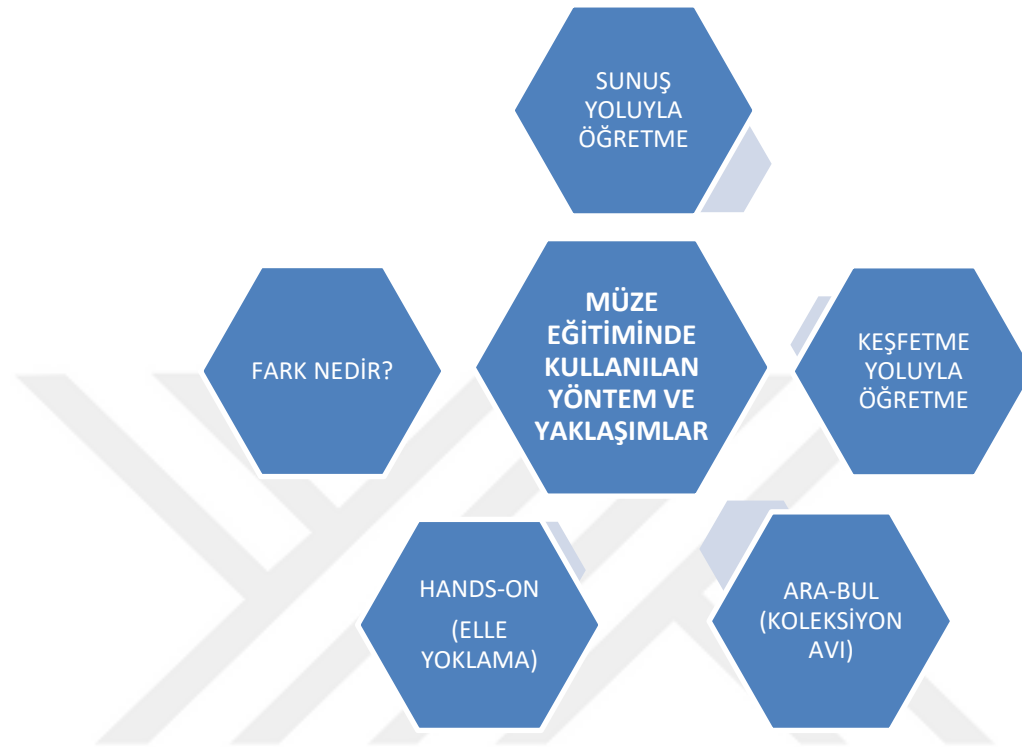
Müze Gezisi Sonrası: Bu müze eğitiminin son aşamasıdır. Müze gezisi sürecinde gerçekleştirilen etkinliklerle bağlantılı olan ve müzede tamamlanamayan etkinlikleri tamamlamak ya da müze eğitiminin devamını sağlayan etkinlikleri kapsar (Mercin, 2006: 53). Müze gezisi sonrasında müzede öğrenilenlerin sınıf ortamına taşınması “müze ile eğitim” etkinliğinin önemli parçalarından biridir.

2.7.2. Müze Eğitiminde kullanılan Yöntem ve Yaklaşımlar

Müze eğitimi gelişigüzel yapılamayacağı aşikardır. Bu sebeple bir takım yöntem ve tekniklere ihtiyaç vardır. Öğrenciye kazandırılmak istenilen davranışlara bu stratejilerle ulaşmak mümkündür. Altun'a göre (2003: 26-27) müzelerde kullanılan öğretim yaklaşımları şöyledir:

- 1)Sunuş Yoluyla Öğretim Yaklaşımı,
- 2)Keşfetme Yoluyla Öğretim Yaklaşımı

Ayrıca keşfetme yaklaşımını ara-bul "koleksiyon avı" ve hands-on uygulamaları olmak üzere iki alt başlıkta incelemiştir.

Şekil 2: Müze eğitiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar

Sunuş Yoluyla Öğretme Yaklaşımı

Müze rehberlerinin en sık uyguladığı öğretim tekniğidir. Rehber müze koleksiyonuyla ilgili bilgileri konu içinde bir bütünlük ve anlamla sıraya koyarak ziyaretçilere anlatır. Burada rehberin ya da öğretmenin üslubu ve hitap ettiği duyular sunumu anlamlandırmada etkili olmaktadır (Güven, 2008: 224).

- **Keşfetme Yoluyla Öğretme Yaklaşımı**

Keşfetme yolu ile öğrenme yaklaşımı sunuş yoluyla öğrenme yaklaşımına benzese de uygulaması farklıdır. Tümevarım temelli bu yaklaşımda birey kendisine sunulan bilgilerden ve örneklerden yola çıkarak kavramlara ve genellemelere ulaşır.

Müzelerde bu öğretme yaklaşımı ara-bul "koleksiyon avı" ve Hands-on yöntemi ile uygulanmaktadır (Aydın,M.Z.,2001:60).

- **Ara-Bul "Koleksiyon Avı"**

Bireylerin müzeye ilgi duymaları kolaylaştıran bu yöntemle öğrencilere dağıtılan fotoğraf ya da çizimlerden yola çıkarak objenin bulunması istenmektedir. Bu yöntemle zamanla müzedeki eğitimin etkili olması amacıyla yazılı gereç kullanımı gerektiren yöntemler eklenmiştir. Öğretim yaprakları (Work-Sheet) ile ziyaretçi nesneye yöneltilen Böylece ziyaretçi, nesneye yöneltilen yazılı bilgi ve sorular ile yanıtları bularak gözlem ve öğrenme ürünlerini değerlendirmiş olacaktır. Bu yöntemle bazı kaynaklarda müze avı ya da dedektif çalışması adıyla da rastlanmıştır Altun (2003:27).

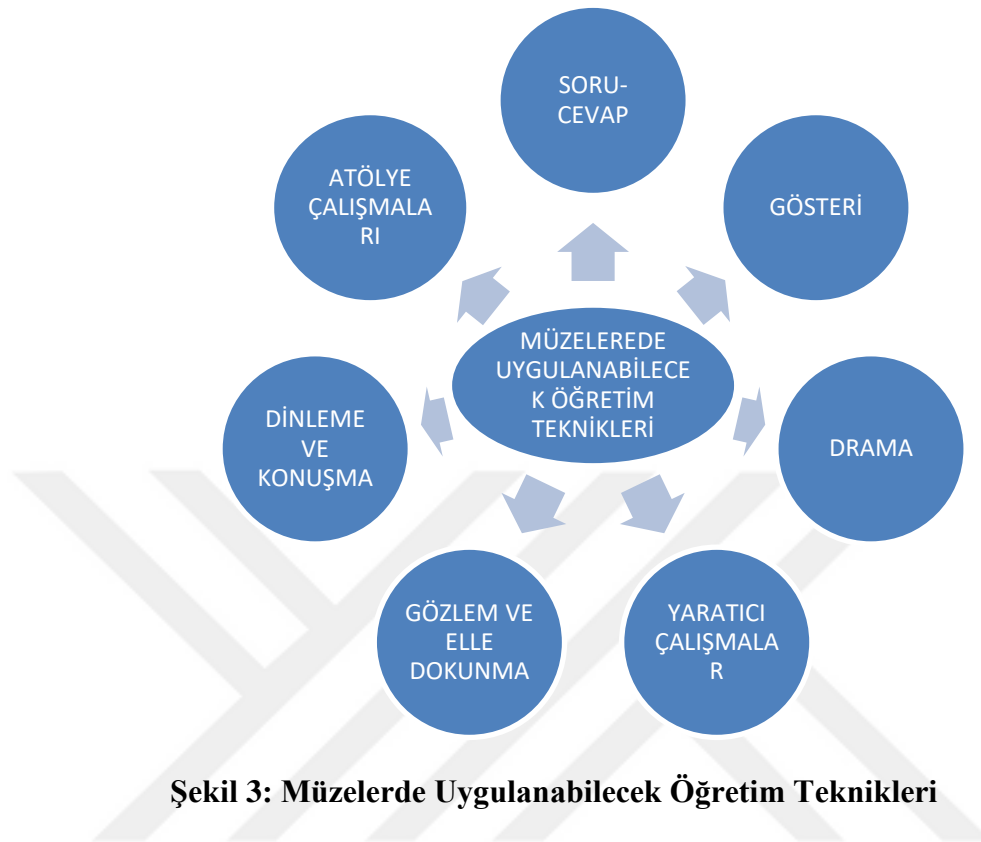
- **Hands – on (Elle yoklama)**

Hands – on müze koleksiyonlarındaki nesnelere ile öğrencinin doğrudan ilişki ve temas içinde olmasıdır Ziyaretçilerin objelere, dokunma yoluyla fiziksel ve düşünsel etkileşimi sağlanacak, öğrenmeyi somutlaştıracak yaparak ve yaşayarak öğrenmenin gerçekleşmesine katkıda bulunacaktır (Erbay,1998: 47).

- **Fark Nedir?**

Bu etkinlik müzedeki bir nesnenin, odanın, mekânın, vs. günümüzdeki haliyle karşılaştırılmasına dayanmaktadır. Örneğin Atatürk'e ait bir kişisel eşya ile günümüzdeki muadili karşılaştırılarak öğrenciden çıkarım yapması beklenir. Bireyde yaratıcılık ve empati yeteneğini geliştirirken, geçmişle bugün arasındaki fark ve benzerlikleri kavramasına da katkı sunar (Aydın,M.Z.,2001:65).

2.7.3. Müzelerde Uygulanabilecek Öğretim Teknikleri

Şekil 3: Müzelerde Uygulanabilecek Öğretim Teknikleri

- **Soru – Cevap Tekniği**

Müze eğitimi faaliyetlerinde çokça kullanılan bir öğretim tekniğidir. Soru sorulması ve cevap verilmesi yoluyla tartışma yürütülürken, düşünmeyi ve konuşmayı geliştirmesi açısından önemlidir. Ayrıca öğrenciyi düşünme ve öğrenme konusunda güdülemektedir (Metan,2007).

- **Gösteri (Demonstrasyon)**

Müzelerde atölye ve drama çalışmaları kapsamında uygulanır. Gösteri bir ürünün, sürecin ya da fikrin önemli noktalarının vurgulanarak görsel ve işitsel olarak açıklanmasıdır. Gösteri yöntemi hem görerek hem duyarak öğretim yaşantısı sağladığı için düz anlatıma dayalı yöntemlerden daha etkili bir öğretim yöntemidir (Şahin, 2010).

- **Drama**

Köstüklü (2001: 53-54), bazı müzelerde müzedeki materyallere ve döneme paralel olarak tiyatrolar sergilendiğinden bahseder. Temel alıştıırma olarak öğrenciler bir tabloda resmedilmiş iki veya daha fazla karakterin kişisel görüş açısını benimseyebilirler veya şehirdeki meskenlerde ya da şatolarda kimlerin olduğunu, çeşitli nesnelerin kullanıcılarını ve sahiplerini veya bir dokümanda bahsedilen bir mücadeleyi benimseyebilirler. Yapararak yaşayarak kalıcı öğrenmelerin sağlanmasında çok etkilidir.

Okvuran (2012) müzede drama hakkında şunları söylemiştir: “Müzede drama öncelikle katılımcılarda empatiyi artırır, kolaylaştırıcılık sağlar, öğrenmeyi sağlar, estetik eğitime katkıda bulunur, eğlenmeyi artırır. Müzede dramada rol oynama (katılımcıların hazır rollerle yaptığı canlandırmalar), doğaçlama (katılımcıların spontan bir biçimde orada ve o anda yaptığı canlandırmalar), sıcak sandalye (tarihten önemli bir kahramanın rolünde duyguların yansıtılması) ve rol içinde sorgulama (kahramanın rol kişisi içinde bir durumun sorgulanması) gibi teknikler müzede drama alanında empati becerisini artıracabilecek tekniklerdir” Okvuran (2012: 76).

- **Yaratıcı Çalışmalar**

Öğrenciler müzede gördükleri bazı materyallerin resimlerini veya modellerini yapma yönünde özendirilebilir. Bu ziyaret sonrasında bu materyallerle ilgili olarak; metin yazma, çizme, boyama, model yapma gibi çalışmalar gerçekleştirilebilir (Okvuran , 2012: 77).

- **Kaydetme**

Müze eğitimlerinde çokça tercih edilen öğrenme tekniklerinde birisidir. Müzedeki herhangi bir tarihi delil (materyal) hakkında bilgi kaydının amacı mukayese yapmak ve sonuca varmaya hizmet etmelidir. Öğrencinin seviyesine ve

yeteneğine göre soru hazırlamak öğrencileri kaydetme yoluyla bilgi toplamaya sevk edecektir (Okvuran ,2012: 77).

- **Gözlem ve Elle Dokunma**

Bilgi edinmenin özel yöntemlerinden biridir. Ancak her materyal için bu imkan olmayabilir. Bu şekilde elde edilen bilgiler yalnızca duyararak elde edilen bilgilere göre daha kalıcıdır. Müzeler bize, görerek dokunarak bilgi edinme fırsatı sunarlar (Okvuran ,2012: 77).

- **Atölye Çalışmaları**

Yaparak yaşayarak öğrenme sağlayan atölye çalışmasına katılanlar, istenen davranışlara ulaşmak için birden fazla duyu organını kullanarak etkileşimde bulunurlar. Öğrencinin güdülenmesi ve keşfetme duygusunu ön plan çıkaran atölye çalışmaları sayesinde öğrenci aktif rol oynar. Kurtuluş Savaşı dönemine ait bir gazete sayfası çıkarmak buna örnek verilebilir. Ya da milli mücadelenin simge mekânlarının bir örneğini tasarlamak öğrenciye aynı zamanda estetik duygusu da kazandıracaktır (Çalışkan vd, 2011:13).

- **Dinleme ve Konuşma**

Müze eğitim uzmanlarınca yapılabilecek bir etkinliktir. Müze uzmanın olmadığı durumlarda, öğretmen tarafından verilen bir müze konferansı ya da hazırlıksız konuşma şeklinde gerçekleşir. Tartışma ve sorgulama ile desteklendiğinde tarihi doğru bir şekilde öğrenme ve algılama sağlanmış olur. Bu tekniklerden ayrı olarak slayt konuşması, nesnelere sorularla çözümleme, grup tartışması, yaratıcı çalışma, yazma, çizme ve boyama, model yapma, öykü anlatımı gibi tekniklerden de faydalanılabilir. (Çalışkan vd, 2011:14).

2.8. İlgili Araştırmalar

Güleç ve Alkış (2003) Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu üzerine bir araştırma yapmış, müze, eğitim ve iletişim ilişkisi dikkate alınarak, ilköğretim birinci kademede görev yapan sınıf öğretmenlerinin alternatif bir eğitim ve iletişim ortamı olan müzeleri ders kapsamında kullanıp kullanmadıkları ve sınıf öğretmenlerinin müze gezileriyle ilgili görüşleri ve bu mekanlarda yapılan uygulamalar incelenmiştir. Bu araştırma kapsamında; müze gezileri ve bu gezilerin etkililiği çeşitli kriterler açısından ele alınmış ve okulun bağlı bulunduğu sosyo-ekonomik çevreye göre, müze gezilerinin nicelik ve nitelik açısından farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilerek araştırma sonuçlandırılmıştır.

Bayraktar (2006), Konya merkezindeki tarih öğretmenlerinin müzelerin ve tarihi mekânların tarih öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda tarih öğretmenlerinin müzelerin ve tarihi mekânların tarih öğretiminde kullanılmasının önemine inandıkları ancak sınıfların kalabalık olması müfredatın yoğunluğu, yeterli zamanın olmaması, geliş-gidiş ve tanıtım sorunu gibi nedenlerle uygulama konusunda çeşitli sorunlarla karşılaşıldığından yeterince faydalanılmadığı ortaya çıkmıştır.

Çıldır (2007) ise müzelerin yaygın eğitimle ilgili boyutunu araştırarak Feza Gürsey Bilim Merkezinde öğretmenlerle gerçekleştirilen yetişkin eğitimi uygulanmasına ilişkin genel anlamda olumlu ve olumsuz öğretmen algıları ve kuramın müzede fen öğrenme-öğretme durumlarının düzenlenmesinde sağladığı yararlar ve oluşturduğu güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşlerindeki değişimi izlemiştir. Sonuç olarak Feza Gürsey Bilim Merkezinin yetişkin eğitimi uygulaması için uygun bir kurum olduğu, öğretmenlerin etkinlikten olumlu yönde etkilendikleri çıkarımına varılmıştır.

Gökkaya ve Yeşilbursa (2009)'da Sosyal Bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisini araştırarak 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu" ünitesinin geleneksel yöntemle (anlatım yöntemi) işlenişiyse, Tarihi yerleri kullanarak yapılan öğretime göre işleniş arasında, öğrencilerin akademik başarılarını etkileme ve bilgilerin kalıcılığını sağlama

bakımından anlamlı bir fark olup olmadığını saptanmaya çalışılmışlardır. Genel olarak araştırma sonucunda, öğrencilerin akademik başarılarını ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama açısından, daha çok duyu organına hitap eden, öğrenci merkezli öğretimi temel alan tarihî yerlerle öğretim yönteminin, geleneksel öğretim yöntemine oranla daha başarılı olduğu sonucuna ulaştıkları görülmüştür.

Yılmaz ve Şeker (2011) 'in ilköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucu, öğrencilerin büyük bir kısmının bilgi, görsellik ve genel kültür açısından müze gezilerinin kendilerine çok yarar sağladığını, müzelerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını, tarih, coğrafya ve genel kültür alanında kendilerini geliştirmelerine yardım ettiğini düşündüklerini ve Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin düzenlenmesinin gerekli olduğuna inandıklarını tespit etmişlerdir.

Çerkez (2011) , araştırmasını ilköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde müze eğitime dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin derse yönelik tutumlarına, akademik başarılarına etkisini incelemek için gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, sınıf içi öğrenme yaklaşımlarına göre Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı müze eğitime dayalı öğrenme uygulamalarının kullanılmasının, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına, akademik başarılarına anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür. Müze eğitime dayalı öğrenmenin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin Elde edilen bulgular doğrultusunda; Sosyal Bilgiler dersinde müze eğitimi öğretim uygulamalarının kullanılmasının sınıf içi diğer öğretim yöntemlerine göre başarıyı arttıran etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Egüz ve Kesten (2012) Samsun ilinde Sosyal Bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini yapmıştır. Çalışmanın sonuçları bürokratik işlemlerin uzunluğunun öğretmenlerin müze ziyaretleri konusunda isteklerinin azalmasına neden olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada görüş bildiren öğretmenlerin Sosyal Bilgiler programında yer alan müze ile eğitim konusunda tam anlamıyla bilgi sahibi olmamalarına bağlı olarak

öğretmenlerin programda yer alan müze ile eğitim etkinliklerini uygulamaları konusunda teşvik edilmeleri ve desteklenmeleri ihtiyacı bu çalışma ile açıkça ortaya konulmuştur.

Ay ve Fidan (2014) araştırmasını öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının müze gezilerine ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları müzelerden yararlanmanın katkılarına ilişkin olarak en fazla öğrenilenlerin kalıcılığına ve bazı kavramların somutlaştırılmasına katkı sağladığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ilköğretim dersleri içinde müzelerden yararlanılabilecek başlıca dersin sosyal bilgiler dersi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Akkuş ve Meydan'ın (2014) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Tarihi Ve Kültürel Değerlerin Kazandırılmasındaki Önemi üzerine yaptığı nitel araştırmanın temelini Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilerin müze gezileri gibi etkinliklerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğu, öğrenciler öğretmenliğe adım attıklarında bu tür çalışmaları mümkün olduğu ölçüde kullanmayı planladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tarih konularının öğretiminde yerinde gözlemin ve tarihi mekânlara yapılacak gezi gözlem çalışmalarının öneminin büyük olduğuna varılmıştır.

Yılmaz ve Egüz (2015) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği öğrencilerinin müzelerin Tarih eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşlerini ve farkındalık düzeylerini belirlemek ve müzelerin eğitim amaçlı kullanılmasının Tarih öğretimine katkısının ne olabileceğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonunda müze ziyaretlerinin öğrenme sürecinde derse karşı ilgiyi artırdığı, merak duygusunu geliştirdiği, bu bağlamda özellikle Tarih ve Sosyal Bilgiler öğretmen adayları için, lisans eğitiminde mutlaka müze ile eğitime ilişkin bir ders konulmasının zorunluluk olduğu kanaatine ulaşmışlardır.

Demir (2015) Tokat ilinde Sosyal Bilgiler öğretim programında müze eğitimiyle ilişkilendirilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaklaşımlarının incelemiş, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders programlarında müze eğitimiyle verilmesi gereken kazanımları müzede uygulama düzeyleri ve müzeye gezi düzenleme aşamasında karşılaştıkları sorunları araştırmıştır.

Karakaya (2015), Giresun ilindeki ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde müzelerden yararlanıp yararlanmadıklarını, yararlanıyorlarsa ne oranda yararlandıklarını ve okullarının öğrencilere müzelerle ilgili rehberlik yapma durumlarını tespit etmek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde, gerçek müzelerden ve sanal müzelerden yararlananların oranının düşük olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların Sosyal Bilgiler dersinde müzelerden yararlanma durumlarında cinsiyet ve sınıf değişkeni bakımından aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Okulların müzeler hakkında bilgilendirici tanıtım yapma durumlarında okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Okulların müzelerle gezi düzenleme ve müzeler haftasında müzelerle yönelik etkinlik düzenleme durumlarında ise okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Hamurculu (2016), Ankara'daki Müzelerde Yaratıcı Drama Etkinlikleri ve Ankara Resim ve Heykel Müzesinde Yaratıcı Drama Önerisi" isimli çalışmasında Ankara'daki müze eğitimi programı yürütmekte olan müzelerdeki yaratıcı drama çalışmaları araştırılmış ve bu çalışmalar değerlendirilmiştir. Uygulanmakta olan program ve buna bağlı etkinliklerin ortak ya da ayrılan özellikleri, amaçları, hedefleri ve uygulama sırasında karşılaşılan sorunlar ve çalışılan grupların özellikleri değerlendirilmiştir. Çağdaş müzecilik çalışmalarında önemi yadsınamaz olan müze eğitim programlarının ve bunların içinde yaratıcı drama çalışmalarının gerekliliği vurgulanmıştır.

Kısa ve Gazel (2016), Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini, öğretmenlerin müze gezisi düzenlemekte yaşadığı sıkıntılar ve öğrencilerin müze gezilerine katılmama nedenlerine ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından inceleme amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonucunda, Kız öğrencilerinin müze gezilerinden beklentilerinin daha fazla olduğu ve 8.sınıf öğrencilerinin müze etkinliklerine daha az katıldıkları görülmüştür. Yılda üç kez ve daha fazla müzeye giden öğrencilerin çoğunun okul gezileriyle ya da öğretmenleriyle müzeleri ziyaret ettikleri ve müze rehberiyle yapılan gezilerin daha verimli geçtiği gözlenmiştir. 11 yıl ve daha fazla kıdem yılına sahip öğretmenlerin ise müze gezilerine daha fazla önem verdikleri ve öğretmenlerin müze gezilerinde yaşadıkları en büyük problemin sınıfların kalabalık olmasından kaynaklandığına dair bulgulara ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim çalışmalarında genellikle belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006:72). Olgubilim çalışmalarında örneklemedeki kişi sayısının 10'u geçmemesi önerilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Dolayısıyla bu yaklaşımda araştırmacının odaklandığı temel nokta bir fenomen/olay/kavram ile ilgili araştırmaya katılan bütün bireylerin ortak deneyimlerinin ne ifade ettiği (Güler, Halıcıoğlu, Taşgın, 2013, 234). Verilerin toplanmasında ise görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği derinliğine bilgi elde edebilme ve soruların cevaplanma oranını yüksek tutabilmeyi sağladığı için seçilmiştir (Karasar, 2014).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmada katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yönteminin tercih edilmesinin sebebi, bu örnekleme yönteminin zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına imkân tanınmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 107).

Çalışma grubunun belirlenmesinde kullanılan yöntem kolay ulaşılabilir durum örneklemesidir. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu yöntemde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Maliyet ve ulaşılabilirlik açısından diğer örnekleme yöntemlerine göre daha elverişlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:141).

Çalışmanın grubunu 2017-2019 yılları arasında Türkiye’de farklı bölgelerde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ortaokullarda görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri ve Mesleki Kıdemleri

Öğretmenler	Yaş	Mesleki kıdem(Yıl)	Cinsiyet
Ö.1	32	10	Erkek
Ö.2	35	11	Erkek
Ö.3	40	15	Erkek
Ö.4	34	13	Erkek
Ö.5	34	9	Erkek
Ö.6	36	12	Erkek
Ö.7	39	15	Erkek
Ö.8	33	11	Kadın
Ö.9	27	4	Kadın
Ö.10	46	18	Kadın

Öğretmenlerin mezuniyet bilgilerine bakıldığında tamamı lisans mezunudur. Lisansüstü bir programdan mezun olan öğretmen yoktur. Bir öğretmen (Ö.9) sözleşmeli öğretmen olarak görev yapmaktadır.

3.3. Veri toplama aracı

Sosyal Bilgiler öğretmenlerin 8. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde müze eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde araştırmacı tarafından mevcut literatür taranarak geliştirilen “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır.

Taslak görüşme formu nitel araştırma yöntemleri konusunda deneyimi olan bir eğitim bilimleri uzmanı ile müze eğitimi alanında çalışan sosyal bilgiler eğitimcisinin görüşüne sunulmuştur. Soruların yapısal özelliklerinde sadeleşmeye gidilmiş,15 olan soru adedi 10’a düşürülmüştür. Maddelerde kullanılan ifadelere açıklık getirilerek tekrara düşülen sorular formdan çıkarılmıştır. Alınan öneriler

doğrultusunda form maddeleri güncellenmiş, iki akademisyenin uzlaşması neticesinde taslak görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Görüşme formu 8. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde müze eğitimine ilişkin 10 sorudan oluşmaktadır. Görüşmecilere mesai saatleri ve kurum dışında uygulama yapılmıştır. Verilerin kaybolmaması ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla görüşmeler öğretmenlerden alınan izin sonrasında ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşmeler ortalama 25 dakika sürmüştür. Bir öğretmen sesinin kaydedilmesini kişisel hassasiyetlerden ötürü kabul etmemiştir. Bu görüşmecinin sorulara verdiği cevaplar sadece yazılı ortamda kaydedilmiştir.

Kaydedilen veriler daha sonra bilgisayara aktarılarak yazıya dökülmüştür. Görüşme sırasında görüşme ilkeleri doğrultusunda hareket edilmiş ve soruların sırayla sorulmasına dikkat edilmiştir. Görüşme sırasında öğretmenler tarafından anlaşılmayan soru tekrarlanmış ya da sonda sorular sorularak sorunun anlaşılması sağlanmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256).

Konu ile ilgili literatürden, araştırmanın amacı ve görüşme sorularından yola çıkılarak; öğretmenlerin müze eğitimine dair görüşleri çerçevesinde elde edilen

veriler seçilmiş, tanımlanmış, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler, gerekli yerlerde görüşmecilerden doğrudan alıntılarla desteklenmiş, alıntılarla desteklenen bulgular açıklanmış, anlamlandırılmış, bulgular arasındaki ilişkilendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Alıntıların aktarılmasında tüm öğretmenlere birer kod isim verilmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 1 ve 7 numaralar arasındakiler erkek, 8 ve 10 numaralar arasındakiler ise kadın öğretmenlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri “Ö.1 - Ö.10 (1’den 10’a kadar) şeklinde kodlanmıştır. Veriler nitel araştırma üzerine çalışan bir uzman tarafından tekrar kodlanarak, araştırmacı ile uzlaşma sağlanmış, güvenilirlik sağlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, ulaşılan bulgular araştırmanın alt problemleri dâhilinde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın birinci alt problemi “Müze Eğitimi ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin düşünceleri” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Müze Eğitimi ile ilgili Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Düşünceleri

Tema	f
Öğrenmelerin sınıf ortamında kullanılan yöntemlere kıyasla daha kalıcıdır	6
Tarihsel empati yapmada müze eğitimi etkilidir	5
Dersi somutlaştırır	4
Yaparak yaşayarak öğrenme için müze eğitimi etkilidir	3
Birincil kaynaklardan öğrenme gerçekleşir	3
Diğer yöntemlere kıyasla daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirir	2

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu müze eğitiminin aktif katılımı sağladığına vurgu yapmış, sınıf içi yöntemlerle kıyaslandığında daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiğini belirtmiştir. Dersin somutlaştırılması için müze eğitiminin öneminin altı çizilmelidir. Birincil kaynaklardan elde edilen yaşantılar daha kalıcı olmakta, dersi monotonluktan çıkarmaktadır.

Ayrıca önemli bir diğer nokta da tarihsel empati yeteneğinin ortaya çıkmasıdır. Empati yapılarak olay ve durumların gerçekleştiği zamanın şartlarına göre değerlendirilmesi, öğrencinin bilgiyi anlamlandırmasına katkı sağlamaktadır. Öğretmenlerin soruya verdiği yanıtlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Ö.2: *“İnkılap tarihi ve Sosyal Bilgiler dersinde genel olarak yararlı olacağına inandığım bir alan çünkü öğrenciler görsel şeyleri daha az unutuyorlar. Tarih genel olarak soyut olduğu için müze gezileri bu kavramları somutlaştırmada yardımcı oluyor.”*

Ö.5: *“Öğrencin direk görmesi açısından o yaşanan süreci, o dönemde kullanılan materyalleri, açık hava müzelerini gezmeleri bu açıdan önemlidir, eğitimin kalitesini ve eğitimin seviyesini arttıracığına inanıyorum.”*

Ö.8: *“İnkılap tarihi dersi biraz havada kalan bir ders. Müzeler ziyaret edildiğinde havada kalan noktaların, ezber olan noktaların daha da canlı kalacağını düşünüyorum. Çocuğun kafasında somutlaşacağını kalıcı olacağını düşünüyorum. inkılap tarihi dersi dersinde müze ziyaretlerinin kesinlikle yapılması taraftarıyım.”*

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin Lisans eğitimi sırasında “Müze Eğitimi” dersine yönelik düşünceleri” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Öğretmenlerin Lisans eğitimi sırasında “Müze Eğitimi” dersine yönelik düşünceleri nelerdir?

Tema	f
Kullanılması gereken bir yöntemdir	10
Müze Eğitimi dersi almadım	8
Öğrenmeler sınıf ortamında kullanılan yöntemlere kıyasla daha kalıcıdır	6
Lisans düzeyinde verilmesi gereklidir	5
Birincil kaynaklardan öğrenme gerçekleşir	3
Seçmeli ders olarak yer alıyor	1
Müze eğitimi dersi hakkında bilgim yok	1

Öğretmenlerin tamamı müze eğitimi dersinin Lisans seviyesinde olması gerektiğini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra büyük çoğunluğu müze eğitimi dersi almadığını söylemiştir. Yapılan analizlerde müze eğitimi dersinin varlığına ilişkin bilgi sahibi olmayan öğretmenlerle de karşılaşmıştır. Bu duruma cevap çözüm görüşülen öğretmenlerden gelerek, lisans seviyesinde özellikle Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimi dersi almaları gerektiği yönünde olmuştur.

Öğretmenlerin soruya verdiği yanıtlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Ö.1: “Almadım, böyle bir dersin olduğunu şu an siz söylediğinizde duydum”

Ö.3: *“Aldım diye hatırlıyorum ama şu an pek bir tesiri kalmadı üzerimde seçmeli dersti diye düşünüyorum”*

Ö.4: *“Maalesef müze eğitimi almadık. ,ama danışman öğretmenlerimizin gayretleriyle bir kaç müze gezmişliğimiz var. İzmir ve çevresindeki yerleri gezme fırsatı bulduk o tecrübeler ışığında biz de öğrencilere aktarmaya çalışıyoruz.”*

Ö.9: *“Böyle bir ders almadım, fakat üniversitede eğitim fakültelerinde alınması gerektiğini düşünüyorum”*

Eğitim fakültelerinin lisans sırasında programlarında müze eğitimi dersinin olması, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde müze eğitimi yöntemini uygulaması bakımından önemlidir. Nitekim bu dersi almayan öğretmenlerin uygulama sırasında bir takım zorluklarla karşılaşması muhtemeldir.

Alana hakim bir öğretmenin yöntemi nasıl uygulayacağını da bilmesi, öğrencilerinin müze eğitiminden etkin bir şekilde faydalanmasını da beraberinde getirecektir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın üçüncü alt problemi “Müzelerin 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Programındaki yeri hakkındaki öğretmenlerin düşünceleri” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Müzelerin 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Programındaki yeri hakkındaki öğretmenlerin düşünceleri nelerdir?

Tema	f
Programdaki yeri yeterli değil	4
Programda olmasına rağmen uygulanmıyor	3
Bilgi sahibi değilim	3
Ders planlarında yer alıyor	2
Sanal müze şeklinde yer alıyor	1
Programda önemli bir yer tutuyor	1

Araştırmacı sorunun anlaşılması için sonda sorular kullanarak, 2008’de programa “Müze ile Eğitim” ibaresinin eklendiğini belirtmiştir. Öğretmenlere, 2008’de öğretim programına "müze ile eğitim" ibaresinin eklendiğinin belirtilmesi üzerine öğretmenlerin verdiği cevaplar yine de programın içeriğine yönelik olmamış, müze gezileri yapma bağlamında kısıtlı kalmıştır.

Verilen cevaplar öğretmenlerin müze eğitiminin öğretim programındaki yerine dair düşük seviyede bilgi sahibi olduklarını ortaya koymuştur. Sadece bir öğretmen 5.-6.-7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi yıllık planlarında müze ile eğitim ibaresine rastladığını belirtmiştir.

2019 yılı itibariye Milli Eğitim Bakanlığı'nın müze İle Eğitim üzerine yaptığı çalışmalar, programdaki açığı kapatmaya yönelik bir atılımdır. Hizmet içi eğitimler aracılığı ile programdan-uygulamaya yönelik bir çalışma, sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimini uygulama eğilimlerini olumlu yönde etkileme potansiyeline sahiptir.

Öğretmenlerin bu alt problemle ilişkin soruya verdikleri yanıtlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Ö.1: *“Bazı konular altında kitaplarda, internet üzerinden 3 boyutlu müzeler oluyor, sanal müzeler onların olduğunu biliyorum ama kullanma şansım olmadı. Okulumuzda ne akıllı tahta var ne düzgün bir projeksiyon sistemi var. Çocuklara söylüyorum evinizde bakın diye ama kimisi bakıyor kimisi bakmıyor, çoğunluk da bakmıyor açıkçası”*

Ö.3: *“Ağırlık verilmediğini düşünüyorum. 5-6-7'lerde geçiyor ama inkılap tarihinde geçtiğini bilmiyorum.”*

Ö.4: *“Bu konuda net bir bilgim yok, yeterli özen ve önemin verildiğini görmüyorum”*

Ö.10: *“Çok önemli bir yeri var soyut bir dersin öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırıyor.”*

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın dördüncü alt problemi “8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında müze eğitimi hangi amaçlarla yapılıyor?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında müze eğitimi hangi amaçlarla yapılıyor?

Tema	f
Konuları somutlaştırmak	5
Birincil kaynaklardan öğrenme gerçekleştirmek	3
Tarih sevgisi kazandırmak	3
Tarihi olayı gerçekleştirdiği yerde öğretmek	2
Birincil kaynaklardan öğrenme gerçekleştirmek	3
Farkındalık oluşturmak	2
Yaşadıkları bölgeyi öğretmek	1
Ayrıntılı bilgi aktarmak	1

Bu alt probleme ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin dersin amaç ve kazanımlarına uygun müzeleri kullanarak müze eğitimi yaptığını görülmüştür.

Öğretmenlerden bazıları birden fazla müzeye değişik zamanlarda gezi düzenlemiş, müze eğitimini amacına uygun müzeler seçerek gerçekleştirmiştir. Öğretmenlerin müze tercihlerinin belirlenmesinde erişilebilirlik ve maliyet faktörleri oldukça etkilidir. Bazı öğretmenler kendilerine okul idaresi tarafından re ’sen görev verilmesi sonucu müzeye gittiklerini ifade etmiştir. Görüşülen öğretmenlerden yarısı il dışında bulunan müzelere gittiklerini ifade etmiştir.

Yine öğretmenlerin müze gezisi düzenlemekteki amaçları incelendiğinde okulda işlenen konuların somutlaştırılması, tarih sevgisi kazandırmak, tarih bilinci oluşturmak, yaşadıkları bölgenin tarihini öğretmek, vatan- millet sevgisi aşımak

gibi amaçların yer aldığı görülmektedir. Bu noktada müzelerin akademik başarıya yönelik eğitimsel amaçlı kullanılmasının yanı sıra, değer kazandırmadaki yeri de ön plana çıkmıştır. Bu bağlamda kültürel ve tarihi değer kazandırma bakımından müzelerin İnkılap Tarihi dersinde kullanılması önem arz etmektedir.

Öğretmenlerin müze eğitimi yapmadaki amaçları ve kullandıkları müzelere ilişkin bazı görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö.4: *“Rahmi Koç müzesine gittik. Orada özellikle Atatürk’ün kişisel eşyaları çocukların çok ilgisini çekti derste anlattıklarımız bağlantı kurdular ve şaşkınlık yaşadılar.*

Amacımız hem inkılap tarihi hem de tarihin diğer alanlarında çocukların bizim işlediğimiz bölümleri somutlaştırmalarını istedik, hayatlarında bir farkındalık oluşturmak istedik.”

Ö.5: *“Diyarbakır’da Gazi Köşkü’nü öğrencilerle beraber ziyaret ettik. Mustafa kemal Kafkas cephesinde iken Diyarbakır’ın Silvan ilçesinde Üstün Bey Ailesi’nin köşkünde de kalmış, Bolşevik siyani çıkıncaya kadar Mustafa Kemal bizatihi kalmış. Amacım çocuklara hem tarih sevgi kazandırmak hem de işlediğimiz derslerle ilgili I.dünya savaşının hangi zorluklarla yaşandığını göstermekti.”*

Ö.7: *“Dumlupınar Savaş Müzesi, Zafertepe Çalköy Açık hava Müzesi. Amacımız o bölgede bulunan öğrencilerin ilk önce bunları tanımlarını sağlamak. Yaşadıkları bölgeyi öğretmekti.”*

Ö.10: *“Dolmabahçe sarayına, 3 kez Çanakkale’ye, Rahmi Koç müzesine, Ayrıca Topkapı sarayına Ayasofya’ya. Bu okulda 4 yılda 10’un üzerine müze gezisi yaptım. Amacım Osmanlının son dönemindeki yönetimi şeklini göstermek, Atatürk’ün çalışma odasını yatağını,09.05 teki Atatürk’ün vefat ettiği saati göstermekti.”*

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorum

Çalışmanın beşinci alt problemi “Müze gezisi sırasında öğrenci izlenimleri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Müze gezisi sırasında öğrenci izlenimleri nelerdir?

Tema	f
Merak duygusunu ortaya çıkarıyor	10
Öğrenmeleri somutlaştırıyor	7
Tarihi şahsiyetlere yönelik sevgiyi artırıyor	3
Empati yapmaları sağlıyor	3
Milli bilinci uyandırıyor	3
Sosyalleşmeyi sağlıyor	2
Aidiyet duygusuna katkı sağlıyor	2
Müze gezilerine katılma isteğini ortaya çıkarıyor	1
Derse olan ilgiyi artırıyor	1

Müze eğitiminin öğrenci üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular analiz edildiğinde öğretmenlerin tamamı pozitif yönde değişiklik olduğuna işaret etmiştir. Verilen cevapların tamamında öğrencide merak duygusunun belirgin bir biçimde ortaya çıktığına rastlanmıştır. Müze eğitiminin sadece bilişsel süreçlere değil, duyuşsal gelişme de önemli ölçüde katkı sağladığı verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Ayrıca müze eğitiminin yan ürünü olarak öğrenciler sosyalleşmekte, hayata bakış açıları da genişlemektedir.

Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Ö.4: *“Mutluluk duyuyorlar, orada arkadaş çevresiyle beraber grup çalışması tarzında bir vakit geçirme yaşandığı için, bu da doğal olarak onlarda heyecan şaşkınlık temel gözlemlediğimiz duygular. Çocuklar sosyalleşiyor, farklı bir bakış açısı kazanıyorlar.”*

Ö.5: *“Dersi daha iyi anladılar insanların nasıl savaştığını, kahramanların nasıl şehit düştüğünü anladılar. Örneğin bir topu görmeleri çocuklarda farklı bir ilgi uyandırabiliyor yani.”*

Ö.7: *“En önemli fikir daha önce neden getirilmedi., aileler neden getirmedi. Buldukları bölgenin ne kadar kıymetli olduğunun farkına vardılar. Özellikle Atatürk ve İsmet paşanın bu bölgede görev yapıp savaşı kazanmaları, Atatürk’e yönelik fikirlerinin daha olumlu yönde Atatürk sevgisi, millî ve vatani duyguların artmasını sağladı.”*

Ö.8: *“genelde eski tarihi binaların ihtişamı etkiliyor. Atalarının büyük olduklarını anlıyorlar Özellikle Atatürk’ün Harbiye’deki okuduğu okulu görmek, onun hangi ortamlarda yaşadığını görmek etkiliyor. Öğrencilerin gözünde canlandırdıkları Atatürk’ün nasıl bir ortamda okuduğunu nasıl bir yerde eğitim aldığını görmeleri değişik duygular uyandırıyor. Atatürk’ü kendilerine daha yakın hissediyorlar onun da normal bir öğrenci gibi normal bir sınıfta eğitim aldığını görüyorlar. Atatürk’le aynı başarıyı onlarında gösterebileceği hissine kapılıyorlar.”*

Ö.10: *“Geçmişe gittiklerini tarihte bir yolculuk yaptıklarını söylediler, çok meraklı ve çok heyecanlı oluyorlar. Giden öğrenciler aynı müzeye tekrar gitmek istiyorlar. ‘Hocam diğer gezi ne zaman olacak’ diye soruyorlar.”*

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın altıncı alt problemi “ Müze gezisi sırasında öğrencilerin özellikle ilgisini çeken bölüm ya da nesnelere hangileridir?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Müze gezisi sırasında öğrencilerin özellikle ilgisini çeken bölüm ya da nesnelere hangileridir?

Tema	f
Atatürk’e ait kişisel eşyalar	10
Askeri üniformalar	6
Silah ve cephaneler	5
Kişisel eşyalar	4
Mobilyalar, mutfak eşyaları	3
Kıyafetler	3
Balmumu heykeller	2
Yazılı materyaller(Açıklama tabelaları)	1
Tarihi binalar	1

Bulguların analizi sonucunda öğrencilerin genellikle Atatürk ’ait eşyaların üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerine göre müze gezisi esnasında kız öğrenciler daha çok günlük hayatta kullanılan kıyafet, mutfak eşyası vb. nesnelere ilgi duyarken; erkek öğrenciler silah, üniforma, cephanesi gibi materyalleri ilgi çekici bulmuştur.

Ayrıca öğretmenlerin belirttiğine göre öğrencilerin memleketlerine ait bölüm ya da nesnelere de üzerinde yoğunlaşılacak bir başka noktadır.

Ö.1: “Atatürk’ün şahsi eşyaları çocukların çok ilgisini çekti. Onun ölmüş olduğu yatağı görmek üzerinde Türk bayrağının olduğu yatağı görmek çocuklarda ilgi uyandıran bir şey oldu, ama şımarma ya da yüksek ses çıkarma değil, gerçekten merak edip bakma şeklinde oldu. Yine Çanakkale’de en çok ilgilerini çekene o sembolik mezarlar değil de ‘işte burada şehitlerimiz varmış işte o yüzden buraya giriş yasak’ denmesi toprak parçası çocukların çok ilgisini çekmişti.”

Ö.6: “Orada Bayburt’tan gelen mebusun masasını görünce 20 öğrenci o masanın etrafına toplandı, çocukların çok ilgisini çekti. Kongre kararlarında Bayburt’la ilgili kararları görünce yerinde tespit ettiler. Masalarda o bölgedeki şehirlerin isimleri görünce toplanış şekli bakımından bölgesel, alınan kararları dışarıdaki tabelada okuyunca ulusal olduğunu direk yerinde gördüler. Özellikle masa üzerinde Bayburt yazısını görmeleri dikkatlerini çekti.”

Ö.8: “Yine Atatürk’ün harp okulundan örnek verelim Atatürk’ün zaten sınıfı başlı başına onların dikkatini çekmişti. Çünkü günümüzdeki okul sistemindeki sınıflardan daha küçük bir sınıftı. Bir de oradaki eskiden kalma silahlar askeri kıyafetler dikkatlerini çekmişti.”

Ö.9: “Kılıçların şekillerine, askeri kıyafetlere, balmumu heykellere, minyatürlere ilgi gösterdiler, savaşın canlandırıldığı bölümlere ilgi gösterdiler.”

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın yedinci alt problemi “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri için oluşturacakları ideal müze modeli nedir?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri için oluşturacakları ideal müze modeli nedir?

Tema	f
Atatürk’e ait ya da onunla ilgili materyallerin olduğu bir müze	10
Silah ve cephanelerin yer aldığı bir müze	7
Simgesel mekânların minyatürlerinin bulunduğu bir müze	3
Balmumu heykellerin yer aldığı bir müze	2
Fotoğrafların sergilendiği bir müze	1

Yapılan analiz sonucunda genellikle öğretmenlerin Atatürk eksenli bir müze kurguladıkları görülmüştür. Öğretmenlerin tamamı ana tema olarak Atatürk’e ait ya da onunla ilintili materyallerin bulunmasına yönelik görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden 3’ü ise oluşturacakları müzede bazı simgesel mekanların (Selanik Atatürk Evi, Çanakkale Şehitleri Abidesi vb.) minyatür bir modelinin olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca balmumu heykeller, fotoğraflar, resimler gibi materyaller de öğretmenlerin sergilenmesini istedikleri materyaller arasındadır.

Öğretmenlerin kendi oluşturacakları müzede sergilenmesini istedikleri materyallerin belirlenmesinde, öğrencileri ile yapmış oldukları müze eğitimi uygulamalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın 6. Alt problemine ilişkin bulgularla, bu seçimler arasında anlamlı bir ilişki vardır. Daha açık ifade

etmek gerekirse, öğrencilerin ilgisini çeken materyaller, öğretmenlerin tasarlayacakları müzelerde en çok olmasını istedikleri materyallerle bire bir örtüşmektedir. Öğretmenlerin bu alt probleme ilişkin düşüncelerinden bazıları aşağıda yer almaktadır.

Ö.1: *“Keşke öyle bir okulda çalışsam öyle bir hayalim vardır. Memleketimde bir okulda bir öğretmen öyle bir müze yapmıştı kendisi. Çok mükemmel bir şey! Atatürk’ün doğduğu evin küçük bir minyatürü, Çanakkale anıtı olur, yine Atatürk’ün mezun olduğu Harbiye’nin küçük bir kopyası olabilir. Savaşların fotoğrafları da olabilir illa bir yapı olmak zorunda değil. Konunun en başından sonuna kadar aslında imkân olsa hepsi ile ilgili görsel koymak isterim”*

Ö.4: *“Yine Atatürk’e ait eşyalar veya kritik dönemlerdeki ön plana çıkan objeler olabilir, millî mücadele yıllarındaki vatandaşa ve askere ait kıyafetler olabilir ya da işte, silahlar, tüfekler, mermiler, Çanakkale savaşlarına ait objeler olabilir.”*

Ö.7: *“Savaş sırasında kullanılan malzemeler materyaller. İnkılap sürecindeki materyaller, şapka devrimi sırasında kullanılan şapkalar gibi şeyler. Atatürk’ün harf devrimi esnasında kullandığı karatahtanın müzede olmasını isterdim”*

Ö.8: *“Ben Atatürk’e yönelik materyallerin olmasını düşünürdüm. Atatürk’ün kıyafeti olur, silahları olur, okuduğu kitaplar olur, kendini nasıl geliştirdiğine yönelik materyaller olabilirdi. Bulunduğu ve yaşadığı ortama yönelik materyaller olabilirdi. Daha fazla aklıma bir şey gelmiyor.”*

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın sekizinci alt problemi “8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde müzelerin kullanılmasında karşılaşılan zorluklar nelerdir?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda ulaşılan temalar Tablo 9’de sunulmuştur.

Tablo 9: 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde müzelerin kullanılmasında karşılaşılan zorluklar nelerdir?

Tema	f
Ağır gezi prosedürü	10
Öğretmenin iş yükünün fazlalığı	8
Okul idaresinin destek olmaması	6
Ulaşım sorunu	5
Maliyet	5
Güvenlik problemi	4
Öğrenci disiplinini sağlayamama	3
Kalabalık gruplarla gezi düzenlenmesi	3
Müze personelinin olumsuz tutumu	2

Bu alt probleme ait bulgular analiz edildiğinde öğretmenlerin tamamına yakını müze eğitimi öncesi, hazırlık aşamasında veya müze eğitimi sırasında küçük ya da büyük sorunlar yaşadığını ifade etmiştir. Bu sorunların boyutu ve niteliği, görev yapılan bölgenin sosyoekonomik yapısı, okul idaresinin ya da ilçe milli eğitim müdürlüğünün müze gezilerine bakış açısı, veli profili ve öğretmenler arası işbirliği gibi faktörler belirleyici olmuştur. Sadece bir öğretmen herhangi bir sorun

yaşamadığını, paydaşların kendisine bu konuda destek olduğunu ifade etmiştir. Bu durum müze eğitimi yapma eğilimini olumlu etkilediğini söylemek mümkündür. Öğretmenlerden Ö.10'un dört yılda 10'dan fazla müze gezisi düzenlediği dördüncü alt probleme ilişkin bulgularda ifade etmiştir.

Müze eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunların başında ağır gezi prosedürü ve ulaşım sorunu gelmektedir. Gezi öncesi yapılacak hazırlıklar öğretmenleri zorlamakta, hatta bu konudaki heveslerini kırmaktadır. Okul yöneticilerinin Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yasal işlemlerde destek olmaması başlı başına bir sorundur. Karşılaşılan diğer problemler ise, ulaşım güvenlik, kalabalık gruplarla müze eğitimi yapma sonucu hakimiyeti sağlayamama, müze personellerinin olumsuz tutumları şeklindedir. Öğretmenlerin bu alt problem sorusuna verdikleri cevaplar ise aşağıda belirtilmiştir:

Ö.1: *“Bunu iki açıdan ele alalım. Birincisi ziyaret ettiğimiz yerlerdeki davranışlardan bahsedeyim, çocuklara hadi artık gezsinler de gitsinler şeklinde oradaki görevlilerin davrandığını söyleyebilirim. Yani çocuk bir yerin başında uzun süre bekliyor diyelim, ‘haydi çocuklar devam edin’ şeklinde bizim bir isteğimiz olmadan çocukların ilerletilmeye çalışıldığını gördüm bu üzüntü verici geldi bana, çocukların ilgisini azaltan bir durum olarak karşımıza çıkıyor bu”*

Ö.4: *“Maalesef bizim toplumumuz müze gezen bir toplum değil, bütün sorumluluk öğretmen yükleniyor. Aile daha önce hiç müzeye götürmemiş oluyor. Bazı veliler bu geziyi servis ve müze bilet parası konusunda gerekli görmüyor. İdare ya da ilçeden geziye onay çıkmadığı oldu”*

Ö.6: *“Yaşamış olduğum en büyük problem prosedür, izin işlemleri vesaire. İkincisi sadece Sosyal Bilgiler öğretmenin tek başına yapabileceği bir şey değil, diğer öğretmenlerin desteğini görmedim idare olarak bazen tepkilerle- engellemelerle karşılaştım. Özellikle müzelere gittiğimiz zaman tek olmam hasebiyle çocukları bir arada tutmada ciddi sıkıntılar yaşadım, bazen hâkimiyet sağlayamadım.”*

Tablo 10: Müze Eğitiminin Uygulanmasında karşılaşılan zorluklara yönelik öğretmenlerin çözüm önerileri

Tema	f
Müze gezileri için bütçe oluşturulmalı	8
Yasal prosedür hafifletilmeli	8
Üniversitelerde Müze Eğitimi dersi yer almalı	6
Sanal Müzelerin sayısı arttırılmalı	3
Ortaokullarda seçmeli müze eğitimi dersi okutulmalı	3
Kalabalık gruplarla gezi düzenlenmemeli	3
Velilerin müze gezilerine katılmaları teşvik edilmeli	2

Bulguların analizi yapıldığında müze gezilerine alternatif bir yöntem olarak sanal müzelerin kullanılmasına yönelik önerilerle karşılaşılmıştır. Öğretmenlerin 3'ü sanal müzeleri kullandıklarını ve bunun yaygınlaştırılması gerektiğini ifade etmiştir. Yine üniversitede müze eğitimi dersinin öneminin ortaya çıktığı önerilerle karşılaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi noktasında bilgi sahibi olmalarının bu dersle sağlanacağı düşünülmektedir.

Öğretmenler maddi problemlerin müze eğitiminin uygulanmasına engel teşkil ettiğini belirtmiştir. Müze gezilerinin maliyetinin öğrenci üzerinden alınması, bunun için bir bütçe oluşturulması, müze eğitimi yönteminin kullanılma oranını artırma noktasında oldukça etkili olacaktır.

Bu anlamda müzelerin öğretmenler için ücretsiz olması önerisinin getirildiği görülmüştür. Araştırmanın verileri toplanırken henüz Milli Eğitim Bakanlığı ile

Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında bugün yürürlükte olan protokol mevcut değildi. Bu bağlamda öğretmenlerin önerilerinin karşılık bulduğunu söylemek mümkündür. Yine bir başka öneri ise müze eğitiminin seçmeli ders olması konusudur. 2019-2020 eğitim öğretim yılında müze ile eğitim adı altında bir seçmeli dersin uygulamaya konulması planlanmıştır. Bu da araştırmanın bulgularının uygulanabilirliği açısından önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir başka öneride hayat boyu öğrenme ilkesine vurgu yapılarak, öğrenci velilerinde müze eğitimine dâhil edilmesi fikri öne çıkmaktadır. Bu hem müzeler olan ilginin toplum tabanında artmasını sağlayacak, hem de bireysel olarak müze gezilerinin aileler tarafından yapılmasına katkı sunacaktır. Ayrıca müze eğitiminin toplum genelinde ilgi çekmesi için, müzelerin medya organlarında daha çok yer alması önerisi de dikkat çeken bir diğer noktadır. Kamu spotu yoluyla müze bilinci oluşturmak, sosyal medya platformlarında müzelerin daha aktif yer alması gibi öneriler yöneticilere fikir verebilir.

Öğretmenlerin Müze eğitiminin uygulanmasına yönelik önerilerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Ö.1: *“Müzelerle ilgili bir kamu spotu olabilir. Bir baba çocuğunun elinden tutmuş müzeyi gezdiriyor mesela... Çünkü işe yarıyor kamu spotları.”*

Ö.3: *“Sınav olduğu için okulun son dönemlerine geziler düzenlenmeli, kamu spotu yapılabilir televizyonlarda, müze gezisinin tanıtılması yapılmalı görsel ve işitsel medyada.”*

Ö.4: *“İlçe milli eğitim müdürlüğü okullara özel ödenekler ayırabilir, belediyeler belli dönemlerde Çanakkale'ye götürme noktasında yapıyor ama ilçe milli eğitim il milli eğitim belli yerlere Dolmabahçe sarayı, Harbiye müzesi, Anıtkabir Çanakkale olabilir bunları yerinde görmek çocukların hayatında unutulmaz hatıralar olacaktır. Öğretmenler bunu tek başlarına önden kendileri bir gezsinler, işleyiş hakkında bilgileri olsun ve mutlaka müze kartları olsun.”*

Ö.6 : “MEB bunu daha kullanılır hale getirebilir. Mevzuatın kısıtlamış olduğu yasaklar ortadan kaldırılabilir, okullara teşvik ödeme verebilir, bütçe ayrılabilir. Fırsat eşitliği sağlamak için Türkiye’de bulunan müzeler kültür ve turizm bakanlığı tarafından sanal ortama aktarabilir. Hiç olmazsa sanal olarak gezilebilir.”

Ö.7: “İnkılap Tarihi dersinde müze eğitimi daha arttırılmalı, müfredata dahil edilebilir, müzede nelere dikkat edilmeli nasıl olmalı gibi. Öğretmenler değil öğrenciler de müze eğitimini öğrenmeli, öğretmenler yeterli bilgiye sahip değiller, lisansta eğitimini yeterli kadar almadığım için de genel olarak sıkıntı yaşıyorum”

Ö.9: “8.sınıflara bir ders saati oluşturmalı, üniversitelere müze eğitimi dersi konulmalı.”

Ö.10: “çocukların verim alamadığı seçmeli dersler yerine seçmeli ders olarak müze eğitimi konulabilir bu kapsamda müzelere geziler düzenlenebilir.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde müze eğitimine dair görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeni üzerinde yürütülen araştırmanın sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde müze eğitimine dair görüşleri alt problemler bağlamında incelendiğinde, öğretmenler müze eğitimi kullanılmasına yönelik olumlu yönde görüş bildirerek, müze ile eğitimin dersin amacına ve içeriğine uygun bir yöntem olduğunu vurgulamışlardır. Müzelerin tarih konularının öğretilmesinde etkili olduğu, tarihsel empati yetisinin bu yöntemle kazandırılabilceği çıkarımına varılmıştır.

Yapılandırmacı yaklaşımın temel unsurlarından olan öğrenci merkezli eğitim, müzede yaparak yaşayarak öğrenmelerle hayata geçmektedir. Yılmaz ve Şeker (2011: 35) de “öğrencilerin müze gezilerine yönelik algılarının oldukça olumlu olduğu, müzelerin kendilerini çeşitli açılardan gelişmelerine yardım ettiğini düşündükleri ve müzelerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasının gerekliliğine inandıklarını” belirtmiştir. Bu bağlamda öğrencinin kalıcı öğrenmeler sağlaması, süreçte aktif katılımın bulunması ve sınıf içi öğretim faaliyetlerinde kullanılan yöntemlere nazaran, bilgilerin somutlaştırılması hususlarında etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Ancak Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi kullanma durumları derinlemesine incelendiğinde karşımıza salt bir gezi düzenleme anlayışına yakın bir eğilim çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle okul dışı bir sosyal etkinlik çerçevesinde değerlendirilen müze eğitimi, bir öğretim tekniği olarak yapısına tam anlamıyla uygun etkinliklerle kullanılmamaktadır.

Yukarıda bahsedilen durumun ortaya çıkmasında etkili olan nedenlerin başında, teorik olarak müze eğitime ilişkin yeterli bilgi ve birikim sahibi olunmaması gelmektedir. Öyle ki görüşülen öğretmenlerin lisans öğrenimleri sırasında müze eğitimi dersi almadıkları, hatta böyle bir dersin varlığından habersiz oldukları görülmüştür. Bu noktada özeleştiri yaparak üniversitede müze eğitimi dersi almamalarını eksiklik olarak yorumlamışlardır. Şar ve Sağkol (2013) eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine yaptıkları araştırmada Avrupa ve Amerika örneklerinden yola çıkarak Türkiye eğitim sisteminde büyük bir açık olarak görülebilecek ‘müze eğitimi’ konusuna dikkat çekmeye çalışmışlardır.

Öğretmenler açık hava müzelerini de kullanmış, şehitliklerin de bu kapsamda ziyaret edildiğini belirtmişlerdir. Kulu'nun (2009) mezarlıkların ve şehitliklerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması üzerine yaptığı araştırmada, İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımları incelendiğinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler ve bunlara ilişkin değerler ile araştırmanın örtüştüğüne ulaşılmıştır. Bizim çalışmamız da bu değerler noktasında benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Bir diğer alt problem ise müze eğitiminin öğretim programındaki yeridir. Her öğretim programı hazırlık aşamasında, Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen görüşlerini de almak için çeşitli vasıtalarla eğitimcilerle bir araya gelmektedir. Bu kapsamda hizmet içi eğitimler, çalıştaylar ve seminerler düzenlenmektedir. Öğretmenlerin programın içeriğine dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları, yönetmelikte değişiklik yapma yoluyla eklenen uygulamalara hâkim olmadıkları saptanmıştır. Bu da giderilmesi gereken önemli bir sorundur. Çünkü müze eğitimi kullanan ve bunu çok gerekli olduğunu söyleyen öğretmenler, öğretim programındaki “müze ile eğitim” kısmı konusunda yeterli ilgiye sahip değildir. Ekelik (2010), Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Faaliyetlerinin Programlanması üzerine yaptığı çalışmada Konya Müzeleri örneğinde bir araştırma yapmış, tezinin üçüncü bölümünü programdaki müze eğitimi üzerine ayırarak, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile müze eğitimi ilişkilendirmiştir. Ekelik'e göre İlköğretim, orta öğretim veya yükseköğretim kademesinde, müze ile eğitim konusunda yapılacak olan

çalışmalarda, ders özellikleri ve ders programlarında yapılan değişiklikler dikkate alınarak çalışma yapılmalıdır (2010:185).

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi faaliyetini yürüttüğü müzelere bakıldığında çoğunluğu 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi temalarına yönelik, kazanımların pekiştirilmesinde etkili olacak, sınıf içi öğretim etkinliklerini tamamlayacak biçimde müzeleri kullanmışlardır. Selanik Ay ve Kurtdere Fidan'ın (2014:85) da belirttiği gibi müze eğitimi "öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde etkilidir; bazı kavramların somutlaştırılması üzerinde etkilidir; geçmiş ve bugün arasında ilişki kurmaya katkı sağlar; yaparak yaşayarak öğrenmeye olanak tanınması "bakımından gereklidir.

Öğretmenlerin müze gezisi düzenleme alışkanlıklarını etkileyen en önemli husus ulaşılabilir olmasıdır. Görev yaptığı il sınırları dışına müze eğitimi amacıyla gezi düzenleyen öğretmen sayısı azınlıktadır. Müze eğitimi yapmaktaki amaçların başında ders içeriğini somutlaştırma gelmektedir. Kalıcı öğrenmelerin sağlanması amacıyla düzenlen müze gezilerinin, müze içinde ve sonrasında okulda uygun yöntemlerle desteklenerek daha etkili olacağı bir gerçektir. Müzelerin kuruldukları bölgeye ait galeri veya materyal içermesi bakımından yerel tarih ile de ilişkilendirilmesi de ayrı bir özellik olarak ortaya çıkmıştır.

Müzelerin tarih bilinci, geçmişle günümüz arasında bağ kurma, vatan sevgisi kazandırma gibi davranışların meydana çıkmasında etkili olduğu görülmüştür. Meydan ve Akkuş (2013) Sosyal Bilgiler dersinde müze eğitiminin "öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğunu belirtmiştir.

Bir başka ön plana çıkan nokta ise, alternatif bir yöntem olarak sanal müzelerin kullanılmasıdır. Daha az maliyetle müze eğitimi yapmak isteyen öğretmenler sanal müze kullanımına vurgu yapmıştır. Bu noktada Turgut(2015) Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Eğitim Aracı Olarak Sanal Müzelerden Yararlanma adlı

bir araştırma yaparak, öğretmenlerin sanal müzelerden yararlanırken aktif öğrenme tekniklerini kullanmaları önerisinde bulunmuştur.

Müze eğitiminin öğrencilerin bilişsel olarak gelişimini, akademik başarılarının artmasını olumlu yönde etki ettiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Müze ile eğitim sonucunda derse karşı önyargılı ve ilgisiz olan öğrencilerin bu tutumlarının giderildiği görülmüştür. Öğrencilerin keşfetme arzusunu tetikleyen bir yöntem olan müze eğitimi, merak duygusunu da ortaya çıkarmaktadır. Yılmaz ve Şeker (2011) de “öğrencilerin müze gezilerine yönelik algılarının oldukça olumlu olduğu, müzelerin kendilerini çeşitli açılardan geliştirmelerine yardım ettiğini düşündükleri ve müzelerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasının gerekliliğine inandıklarını” belirtmiştir. Yine bir başka çalışmada Müze ile eğitim uygulamalarına ilişkin yapılan “öğrenci önerileri” genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin genellikle benzer önerileri dile getirdikleri görülmüştür. Öğrenci önerileri çoğunlukla bundan sonraki süreçlerde de bu “uygulamaların devam etmesi” ve “diğer derslerde de uygulanması” şeklinde olmuştur(Çalışkan:2012). Bu araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar da bizim çalışmamızda ulaştığımız sonuçlarla çelişmemektedir.

Müzelerde öğrencilerin en fazla ilgisini çeken materyallerin dersin iki temel ögesi olan Atatürk ve inkılaplar ile ilişkili obje ve bölümler olduğu sonucuna varılmıştır. Kurtuluş savaşı ya da I. Dünya savaşı dönemlerine ait silah, cephane, askeri üniforma gibi nesnelere de öğrencilerin yoğun ilgisi ile karşılaşmıştır.

Stardling’e göre “Müzelerde uygulanan nesne merkezli eğitim etkinlikleriyle öğrencilerde tarihsel empati oluşması sağlanabilir. Tarih öğretiminde, öğrencilerin geçmişteki insanların duygu ve düşüncelerini anlayabilmeleri için hayal güçlerini çalıştırmak ve o dönemi hayallerinde canlandırmalarını sağlamak önemlidir. Müzelerde belli bir dönemdeki insanların yaşam biçimi konusunda tarih, müze sergilemeleri, müzelerdeki deneyim ve etkinliklerle canlandırılabilir.”(Akt.:Tezcan Akmehtmet: 2008).

Öğretmenlerin kendi okulları banda bir müze oluşturma fikirlerine sıcak baktıkları ve böyle bir imkan bulurlarsa vakit kaybetmeden bir müze oluşturacakları ulaşılan sonuçlar arasındadır. Müze eğitimi uygulamaları sırasında öğrencilerin en çok ilgisini çeken nesnelere, yine öğretmenlerin kendi tasarladıkları müzelerde ön planda olan materyaller olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzenin eğitim ile daha iç içe olması bakımından okul müzesi fikrinin yadsınamayacağı açıktır. Bu bağlamda okulda müzeye ayrılmış bir müzenin, öğrencilerin ve okulu ziyaret eden kişilerin, başka müzeleri gezme davranışlarını da olumlu yönde etkileyeceği, merak duygusunu arttıracığı düşünülmektedir.

Müze eğitiminin öğretmenler tarafından T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılmasının gerekli olduğu kanısına tartışmasız varılmıştır. Öğretmenler müze eğitimi faydalı bulduklarını, bu sebeple daha sık kullanmak istediklerini belirtmiştir.

Ancak öğretmenlerin süreçte karşılaştıkları sorunlar, onları okul dışı öğrenme yöntemlerinden müze eğitimine karşı temkinli olmaya ittiği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum araştırmacının veri toplama aşamasında belirlediği ölçütlere uygun öğretmen bulmasını zorda zorlaştırmıştır. Ne yazık ki dersinde müze eğitimi kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri azınlıkta kalmaktadır.

Bu noktadan hareketle ortaya çıkan öğretmen önerileri müze eğitimi dersinin lisans düzeyinde verilmesi, seçmeli bir ders olarak ortaokullarda yer alması gibi çarpıcı önerilere ulaşılmıştır. Alanda yapılan diğer çalışmaların ulaştığı sonuçlarla benzerlik görülmektedir. Özellikle müze gezilerinin maliyet yükünün öğrenci –veli-okul üzerinden alınarak, merkezi yönetim ya da taşra yönetimlerince finanse edilmesi halinde daha sık kullanılan bir yöntem olacağı öngörülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında araştırmacılara ve eğitimcilere aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresinde zorunlu bir ders olarak müze eğitimi dersi verilmelidir.
- Öğrencilerin bu yöntemi verimli kullanabilmesi adına, ortaokullarda müze eğitimi dersi seçmeli bir ders olarak yer almalıdır.
- Öğretmenlere hizmet içi eğitimler kapsamında müze ile eğitim seminerleri düzenlenmeli, bu alandaki uzman akademisyenler ve müze pedagoğları ile kurslar düzenlenmelidir.
- Her ilde valilik himayesinde Milli Eğitim Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm müdürlüğü arasında müzelerin öğrencilerin aktif kullanılmasına yönelik işbirliği yapılmalıdır.(Bakınız Ek -2)
- Müze gezilerinin öğrenci ve okul üzerindeki maddi külfeti ortadan kaldırılarak, yapılabilirlik oranı yükseltilmelidir.
- Müze eğitiminin nasıl uygulanacağı konusunda öğretmenler için müze eğitimi kitapçığı hazırlanabilir.
- Müzelerin tanıtılmasında medya organları daha aktif kullanılmalıdır. Müzelere ait sosyal medya hesapları oluşturulabilir, hesaplar zengin içerik (örneğin belirli bir süre yayında kalan hikayeler, gündem çalışmalarları, konu etiketleri, video ve fotoğraflar, sosyal sorumluluk proje kampanyaları) ile desteklenmelidir.

- Kamu spotu yoluyla müzelerin tanıtımı yapılarak, müzelere yönelik toplumsal farkındalık sağlanmalıdır.
- Yetişkinler de müze eğitimi sürecine dahil edilmelidir. Öğrencilerle beraber müze gezilerine katılımları sağlanmalıdır.
- Müze gezileri öncesinde yer alan prosedürler hafifletilerek müzelerin eğitim aracı olarak kullanılmasının önü açılmalıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenleri müzelerde yapılan atölye çalışmalarına katılarak, öğrencileri için kullanacağı müze eğitim yöntemine ilişkin ön bilgi sahibi olmalıdır.
- Dezavantajlı okul ve bölgelerin desteklenmesi adına, sanal müzelerin sayısı artırılmalı, sanal müze uygulaması ek öğretim teknikleri ile desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2003), Eğitim Ortamları Olarak Müzeler , *Müze ve Eğitim*, (Yayına Hazırlayan: Kadriye Tezcan ,Akahmet),(T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Yayını Sayı:ST.MZE-03.001),İstanbul.
- Acun, İsmail, “T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Etkili Kullanımı” *Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi* (Edt: Yasemin Doğaner), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2006, 155.
- Açıkgöz K.Ü.(2004). *Aktif Öğrenme* (6. Baskı). İzmir: Eylül Eğitim Dünyası Yayınları.
- Adıgüzel H.Ö ve Öztürk F.(1999).Türk Eğitim Düşüncesinde Okul Müzesinden Müze Pedogojisine Değişim. *Eğitim ve Bilim* (14),73-81.
- Akbaba, B. (2009). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımının Akademik Başarı ve Tutumlara Etkisi*, Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Akdağ, H. (2008). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Açısından Uygulama Dönütleri* (Konya İli Örneği), Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Akkuş, A. ve Meydan, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi , *Marmara Coğrafya Dergisi* ,(29), 402-422
- Akyüz, Yahya (2004). *Türk Eğitim Tarihi* , Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Alkan , Cevat (1979).*Eğitim Ortamları*, Ankara: A.Ü. Eğitim Yayınları.
- Allan, D. (1963). Müzelerin Teşkilatlanması Pratik Öğütler, *Müzelerin Rolü*, Ankara: ICOM Türkiye Komitesi Yayınları, 5-19
- Altun, R. (2003). *Müzelerin Eğitimdeki Yeri ve Bu Bağlamda Müzelerin Eğitim Olanakları(Araç Gereç Personel Açısından Yeterlilik Durumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniveristesesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Altun, A. (2007). *Türkiye’de Müzecilik:100 Müze 1000 Eser*, İstanbul. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Arın, D. (2006). *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*, Yüksek Lisan Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Eskişehir.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*, Nobel Yayın, Ankara.
- Ata, B. (1997). *Tarih Öğretiminde Bilimsel Problem Çözme Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Bir Model*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Ata, B.(1998).*Okul Dışı Tarih Öğretimi*, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi(1/18). Ankara. 87-94.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve Tarihi Mekanlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin “Müze Eğitime” İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atagök, T.(1999) *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi.

- Ay, T. ve Fidan, T. (2014). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (48), 69-89.
- AYDIN, M. Z. (2001). Aktif öğretim yöntemlerinden buldurma (Sokrates) yöntemi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 55-80.
- Aykaç, Necdet ve Hasan Aydın. (2006). *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Baykara, K.(2000),*İşbirliğine Dayalı Öğrenme Teknikleri ve Denetim Odakları Üzerine Bir Çalışma*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,(18) 201-210.
- Bayraktar, H. (2006). *Konya merkezindeki müzelerin ve tarihi mekânların tarih öğretiminde kullanılmasına ilişkin lise tarih öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bilen, M.(2002) *.Plandan Uygulamaya Öğretim* ,(6.Basım) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Buyurgan S.ve Buyurgan U.(2007) *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*(2. Baskı).Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyükkaragöz. Savaş (1996).*Genel Öğretim Metotları*,(6.Baskı)İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Çakır İlhan ,A.,(2017)*Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Tezler*, Yaratıcı Drama Dergisi,(12-2), 93-104.
- Çerkez, S. (2011) *Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Eğitimine Dayalı Öğretim Uygulamalarının Öğrencilerin Akademik Başarısını ve Tutumuna Etkisi*,

Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:
Kastamonu.

Çıldır, Z.(2014). Türkiye’de Bir Eğitim Ortamı Olarak Müzelerin Kullanımına İlişkin Eğitimciler Tarafından Hazırlanan Raporlar, *Folklor /Edebiyat Dergisi*,(20), 179-188.

Demir, A. (2015). *Sosyal bilgiler öğretim programında müze eğitimiyle ilişkilendirilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaklaşımları (Tokat ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Demir, S. ve Özden, S. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretimsel Stratejilere Yöntemlere ve Tekniklere İlişkin Görüşleri: Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tanılayıcı Bir Çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 59-75.

Demircioğlu, İ.H.(2004). *Öğretim Stratejileri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*(4.Baskı).Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demircioğlu, İ.H. (2005). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Demirezen, R. (2014).*8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yeni Yaklaşımlar Dikkate Alınarak Hazırlanan Etkinliklerin Öğretmen ve Öğrenci Açısından İncelenmesi (Eylem Araştırması)*,Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Kayseri.

Dere, İ. (2017). *Sosyal bilgiler derslerinde bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarih*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

- Doğanay ,H. (2002) *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*, Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Doğanay, A. (2002).*Sosyal Bilgiler Öğretimi*. C. Öztürk ve D.Dilek (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi,Ankara: Pegem A Yayıncılık. 15-46.
- Doğaner, Y. (2005). Yüksek Öğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Yeni Yaklaşımlar – Hacettepe Üniversitesi Örneği–, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*,21, 62.
- <http://atam.gov.tr/yuksek-ogretimde-ataturk-ilkeleri-ve-inkilap-tarihi-dersiogretiminde-karsilasilan-problemler-ve-yeni-yaklasimlar-hacettepe-universitesiorneği/> internet adresinden 10.12.2018 tarihinde elde edilmiştir.
- Dönmez, C.ve Yazıcı, K. (2008). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Egüz, G., Kesten, A. (2012). *Sosyal Bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13 (1), 81-103.
- Emiroğlu ,Gülmisal (2005),*T.C.İ.T.A. Ders Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Bazı Problemler ve Çözüme Yönelik Tavsiyeler*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Emiroğlu ,G .(2006),İlköğretim Düzeyinde İnkılap Tarihi Ders Konularının Öğretimi: Metot ve Etkinlikler.*Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi*. Hacettepe Üniversitesi Yayınları: Ankara. 97-119
- Epik, C. (2004). *Müzelerin Lise Öğrencilerinin Tarih Dersi Başarıları ve Hatırda Tutma Becerileri Üzerindeki Etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Erbay, F. (1998). Eğitim Kurumlarının Müzelerin Kurumlaşmasındaki Yeri, *4.Müzecilik Semineri Bildiriler*. Eylül-1998 Harbiye Askeri Müzesi: İstanbul. 16-18.
- Erhat , Azra (2015).*Mitoloji Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ersanlı, B.B.,(1992). *İktidar ve Tarih: Türkiye’de Resmi Tarih Tezinin Oluşumu*(1923-1937),İstanbul: Afa Yayınları.
- Fidan , N.(1985) .*Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Alkım Yayınları.
- Filiz,N. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Ginesar ,Ö.(2017). *8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Konya.
- Gökkaya, A. K., ve Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 483-506.
- Güleç, S., ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
- Güneş, F. (2015). Oyunla öğrenme yaklaşımı. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(11), 773-786.
- Hamurculu ,Ü.H.(2016), *Ankara’daki Müzelerde Yaratıcı Drama Etkinlikleri ve Ankara Resim ve Heykel Müzesinde Yaratıcı Drama Önerisi*, Yüksek Lisans

Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinler arası Müze Eğitimi Anabilim Dalı: Ankara.

Işık ,H.(2008) , *İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih ile İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi(1/4), 290-310.

Hooper, E.-Greenhill (1999). *Müze ve Galeri Eğitimi*. Çev. Meltem Örgen Evren, Emine Gül Kapçı. Ed. Bekir Onur. Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Karadeniz ,C. ve Çıldır, Z.(2014) *İngiltere’de Müze Eğitimi: Londra’dan İzlenimler*, Ankara: Kalem Kitap Yayınevi.

Karakaya, İ. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Alışkanlıkları (Giresun İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Kısa, Y., ve Gazel, A. A. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Müzeleri). *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 2(1), 96-119.

Köken, N.(2002) *Sosyal Bilgiler Dersinde Soru Sorma Metodunun Önemi* .Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi.4(2), 91-104.

Köstüklü, N. (2006) *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Kendi Yayınları: Konya.

Madran, B. (1999) *Müze Türleri. Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım –Yayın Merkezi: İstanbul.

MEB, (2008) 2008 Yılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararları, https://ttkb.meb.gov.tr/kurulkararlari/fihristler/fihrist_2008.pdf, Erişim Tarihi :14.12.2018.

MEB. (2009), Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programı. MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Ankara.

MEB, (2009) *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi (8.Sınıf) Programı*, MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Ankara.

MEB,(2018). T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı(Ortaokul 8. Sınıf) ,<http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812104016155-%C4%B0NKILAP%20TAR%C4%B0H%C4%B0%20VE%20ATAT%C3%9CRK%C3%87%C3%9CL%C3%9CK%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI.pdf>, Erişim Tarihi 13.01.2019.

MEB,(1981), Tebliğler Dergisi, Haziran.1981 sayı 2092,.
<http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/45-1981>
Erişim Tarihi:15.02.2018

Mercin, L. (2006). *Resim Dersini Müze Kaynaklı Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımı Etkinliklerine Göre Uygulamanın Erişime, Kalıcılığa ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Nalçacı A. ve Ercoşkun, M.H. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanılan Materyaller. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*,(11),142-154.

Ocak, G.(2007).*Yöntem ve Teknikler*. G. Ocak(Edt.)*Öğretim İlke ve Yöntemleri* Ankara: Pegem Yayıncılık. 210-273.

Okvuran, A. (2012) Müzede Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Türkiye’de Gelişimi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*,(37) 170-180.

Onur, B. (2000).*Müze Ortamında Çocukla İletişim*,3/1 ,17-28.

Onur, B. ve Zilcioğlu, Ş. (2008).*Çocuk Müzeleri ve Müze Eğitimi*, Ürün Yayınları: Ankara.

Ozankaya, Ö.(1978).*Türk Devrimi ve Yüksek Öğretim Gençliği*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Öner, G. (2015).*Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin ‘Okul Dışı Tarih Öğretimi’ne İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Türk Tarih Eğitimi Dergisi, 2015: 4 (1), 89-121.

Özden ,Yüksel (1999). *Öğrenme ve Öğretme*,3.Baskı, Ankara: Pegem .

Özer, M., A. (2005). Etkin Öğrenmede Yeni Arayışlar: İşbirliğine Dayalı Öğrenme ve Buluş Yoluyla Öğrenme. *BİLİG, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 35, 105-131.

Özkasım,H. (2013).Müzecilik ve Sergileme, *Müze ve Müzecilik*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları. 2-221

Paykoç, F. (2002).ODTÜ Geliştirme Vakfı Müze Eğitimi Semineri, Antalya.

Pehlivan, K. B. (2010). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 9(2), 749-763.

Riviere, G.H. (1962). *Müzelerin Eğitimdeki Rolü Hakkında*. Unesco Bölge Semineri (Çev. Selma İNAL) İstanbul: Icom Millî Komitesi Yayınları.

- Safran, M. (2004). İlköğretim programlarında yeni yaklaşımlar: Sosyal bilgiler. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(54-55).
- Salbacak, Z. (2011). *Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Olan Lisansüstü Tezlerin Ve Bitirme Projelerinin Belirlenen Ölçütlere Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı: Ankara.
- Sönmez, V., (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, 6. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahan ,M. (2005). Müze ve Eğitim .*Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*(3), 487-501.
- Şahin, İ.F ve Taşyürek, Z. (2016) . Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerde Kullanmış Oldukları Araç-Gereçler Hakkındaki Görüşleri, *Doğu Coğrafya Dergisi*,(21),29-42.
- Şahin, K. (2010). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Ders Kitabı İnceleme Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi (Muğla İl Örneği)*,Yüksek Lisan Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Şahin, S., Atasoy, B.,ve Somyürek, S. (2010). Öğretmen Eğitiminde Örnek Olay Yöntemi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9(2).
- Şar, E., ve Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *HAYEF Journal of Education*, 10(2), 83-90.
- T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2019). <https://muze.gov.tr/> ,Erişim Tarihi: 06.03.2019.

- Tangülü, Z. Ve Süvari, Ş. (2019). 2005 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı İle 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programının Karşılaştırılması, *Tarih Okulu Dergisi*,38, 235-254.
- Taşkaya, S.M. ve Bal, T. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*,(27),173-185.
- Tezcan Akmehmet, K. (2013) Müzeler ve Eğitim, E. Altınsapan ve N.Küçükhasköylü (edt.).*Müzecilik ve Sergileme* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları. 128-154.
- Tuncel ,G. ve Dolanbay ,H. (2016). *Alternatif Yaklaşımlarla Sosyal Bilgiler Öğretimi, Sınıf Dışın Öğretim Teknikleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*,13,.Ankara:Pegem A yayıncılık. 357-418
- Uralman, H. (2006) 21.Yüzyıla Girerken Bir Bilgi Kurumu Olarak Müze. *Bilgi Dünyası*,7(2),250-256.
- Vardar ,N.A. (1996). *Müze ve Müzecilik Kültürü” Kuruluşunun 150.Yılında Türk Müzeciliği Sempozyumu III*, Bildiriler, İstanbul.
- Yeşilbursa, C.C.(2006). *Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihi Yerleri Kullanarak Tarih Konularının Öğretimi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Yeşilbursa, C.C. ve Uslu, S. (2014) . Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Eğitimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, (16), 410-428.
- Yıldız, V. (1999). ,İşbirlikçi Öğrenme İle Geleneksel Öğrene Grupları Arasındaki Farklar, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,(16-17) 155-163.

Yılmaz, A., ve Egüz, Ş. (2015). Tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretiminde müzenin önemi hakkındaki tecrübe ve düşünceleri. *Turkish Studies, 10*(11), 1637-1650.

Yılmaz, K.ve Şeker ,M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Müze Gezilerine ve Müzelerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi Fen Bilgisi Dergisi*,(8), İstanbul. 21-39

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek- 1: Verilerin Toplanmasında Kullanılan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Merhaba. Benim adım M. Türker ERTÜRK. Milli Eğitim Bakanlığı'nda Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak çalışmaktayım. Aynı zamanda Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Yüksek Lisans öğrencisiyim. 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Müze Eğitiminin Kullanımına dair bir araştırma yapıyorum ve sizinle Müze Eğitime dair konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Müze Eğitimi kullanma durumlarını ortaya koymaktır. Öğretmenlerle görüşme yapmamdaki temel amaç yöntemin bizzat uygulayıcısı ve muhatabı olmanızdır. Araştırma sonucunda ortaya çıkacak sonuçlar T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde Müze Eğitiminin kullanılmasına ilişkin eğitimcilere ve araştırmacılara fikir verecektir. Bu sebeple sizin uyguladığınız Müze Eğitimi ile ilgili deneyim, fikir ve beklentilerinizi öğrenmek istiyorum.

Bu görüşme süresince benimle paylaşacağınız cevapların tümü gizli kalacaktır. Araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca görüştüğüm bireylerin isimleri kesinlikle çalışmama yansıtılmayacaktır.

Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünceniz ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Yaptığımız görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Sizce bir sakıncası var mı?

Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzninizle sorularıma başlamak istiyorum.

Soru 1 : T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Müze Eğitiminin kullanılması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Soru 2: Lisans eğitiminiz süresince “Müze Eğitimi” dersini aldınız mı? Aldıysanız ders içeriği ve sizde bıraktığı etkiler hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Soru3: Müzelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki yeri hakkında neler biliyorsunuz?

Soru 4: 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Müze Eğitimi yaptınız mı? Eğer cevabınız evetse,

a)Hangi müzelere gittiniz?

b)Neyi amaçladınız?

Soru 5: Müze Eğitiminin uygulanması sırasında herhangi bir güçlükle karşılaştınız mı?

Soru6: Müze gezisi sırasında öğrencilerinizde hangi fikirlerin uyandığını fark ettiniz? Öğrencilerin ne tür dönütler verdiler?

Soru7: Müze gezisi sırasında öğrencilerinizin özellikle ilgisini çeken ve üzerinde durdukları bölüm ya da nesnelere oldu mu? Bahsedebilir misiniz?

Soru8: 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında bir müze oluşturacak olsaydınız hangi materyallerin sergilenmesini isterdiniz? Neden?

Soru9: Bir uygulayıcı olarak sizce 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Müze Eğitimi gerekli midir? Lütfen detaylandırınız.

Soru10: Müzelerin 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde kullanılmasına yönelik önerileriniz nelerdir?

Ek-2: Talim ve Terbiye Kurulunun 24.01.2008 tarihli Müze İle Eğitim Kararı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.01.01.01
Konu : Kurul Kararları

04.02.2008*001062

TÜRKİYE EĞİTİM YAYINCILARI DERNEĞİNE
Meşrutiyet Caddesi No:1/15 06650 Bakanlıklar - ANKARA

İlgi : Talim ve Terbiye Kurulunun 24.01.2008 tarih ve 2, 3 ve 6 sayılı Kararları.

Kurulumuzda görüşülerek ilgi Kararlarla kabul edilen "Müze ile Eğitim", "Öğrenme Öğretme Sürecinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma" ve "İlköğretim Fen ve Teknoloji (6-8 sınıflar) Dersi Öğretim Programı"nın 6. sınıf kısmında yapılan değişikliğe ait karar örnekleri ekte gönderilmiş olup, ayrıca Başkanlığımızın <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/> internet adresinde yayınlanmaktadır.

Konu hakkında bilgi edinmeniz ve üyelerinizi bilgilendirmeniz hususunda,

Gereğini rica ederim.

Halil AŞICI
Bakan a.
Kurul Üyesi, BaşkayYardımcısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI: 2	TARİH: 24.01.2008	KONU: İlköğretim Okulu Türkçe, Matematik (1-8. Sınıflar), Hayat Bilgisi (1-3. Sınıflar), Sosyal Bilgiler (4-7. Sınıflar) ve Fen ve Teknoloji (4-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programlarının, Programın Uygulanması ile İlgili Açıklamalar Bölümüne ve Kazanım Tablolarındaki Açıklamalar Sütununa "Müze ile Eğitim" ile ilgili ilavelerin yapılması
ÖNCEKİ KARARIN	TARİH:	

İlköğretim Okulu Türkçe, Matematik (1-8. Sınıflar), Hayat Bilgisi (1-3. Sınıflar), Sosyal Bilgiler (4-7. Sınıflar) ve Fen ve Teknoloji (4-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programlarının, Programın Uygulanması ile İlgili Açıklamalar bölümüne ve kazanım tablolarındaki Açıklamalar sütununa, "Müze ile Eğitim" ile ilgili ilavelerin yapılması ve 2008-2009 Öğretim Yılından itibaren uygulanmak üzere ekli örneklerine göre kabulü kararlaştırıldı.

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
Kurul Başkanı

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

Ek-3: İlköğretim 1-8. Sınıflar Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi İle Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarında Müze İle Eğitim

1. Öğretim programında ele alınan "Müze ile Eğitim" başlığı ile sadece müzeler kastedilmeyip kavram içinde tabiat ve kültür varlıklarını kapsayan şnekânlar da anlaşılmalıdır.

2. Programın "Açıklamalar kısmına eklenen "müze" kavramı Kültür Bakanlığının Müzeler İç Hizmetler Yönetmeliğinin 4. maddesinde yer alan "Müze; kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede etkili olan daimi kuruluştur." tanımı esas alınmıştır. Bu tanıma göre müzeler bilim, sanat, folklor ve antika eşyalar gibi çeşitli konularda toplanmış eserleri bir arada sunabileceği gibi doğa tarihi, etnografya ve havacılık gibi sadece tek bir konuyu içeren eserleri de sergileyebilir. Müzelerin türleri arkeoloji, etnografya, tarih, güzel sanatlar, açık hava, bilim, askeri ve özel müzeler olmak üzere sekiz kategoride sınıflandırılabilir. Örnek: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi vb.

"Tabiat Varlığı ve Kültür Varlığı" kavramları ise Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre tabiat varlığı; jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan değerlerdir. Örnek: Pamukkale, Küre Dağları Milli Parkı vb. Kültür varlığı; tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yeraltında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır. Örnek: Çatalhöyük ve Safranbolu Yerleşimleri, Truva Arkeolojik Kenti vb.

3. Programda yer alan bazı kazanımların açıklamalar kısmında belirtilen "müze ile tabiat ve kültür varlıklarının gezilmesi, incelenmesi ve buralarda etkinlik yapılması" ifadesi ile amaçlanan; müze, tabiat ve kültür varlıkları ile eğitim içerikleri arasında bilgi transferinin gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Dolayısıyla müze, tabiat ve kültür varlıkları ile eğitim ilişkisini, işlevini ve öğrenme sürecinde bireye katkısını ortaya çıkarmak, her ders için verimli şekilde kullanılacak uygulama alanları olduğunu ortaya koymaktır. Bu sayede;

- Müzeleri, tabiat ve kültür varlıklarını birer uygulama laboratuvarı işlevine dönüştürmek,
- Eğitim süreci içerisinde öğrenme-öğretme etkinliklerinde çok yönlü ve etkili öğrenme ortamı olarak kullanılmalarmı sağlamak,
- Öğrencilerin; hayatın bir parçası olan tarihi, arkeolojiyi ve kültürü anlamasında ve algılayabilmesinde müzelerdeki, tabiat ve kültür varlıklarındaki nesnelere bir araç olarak yararlanmalarını sağlamak,
- Sınıf ortamında ortaya çıkarılması daha zor olan bazı yetenek ve becerilerin ortaya çıkarılmasını sağlamak,
- Öğrencilerin yaşamın içinden nesnelere karşılaşmanın sağladığı olanaklardan yararlanmalarını temin etmek mümkün olacaktır.

Müze ile eğitimin vizyonu; kültürel varlıkları, tarihi eserleri anlama, koruma, değerlendirme ve yorumlama becerisi ile zaman ve mekân algılama becerisi gelişmiş, kültürel ve kültürler arası hoşgörü becerisi kazanmış, kendilerini çevreleyen dünyaya karşı görsel farkındalıkları olan, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilen, arşivleme bilincine sahip, toplumsallaşmış, bireyler yetiştirmektir.

Programda bazı kazanımlar için yapılmış olan müze, tabiat ve kültür varlıkları ile ilgili önerilen eşleştirmelerin dışında; zümre öğretmenlerinin ve dersler arası zümrenin kararı ile okul ve çevre şartları, öğrenci seviyesi vb. durumlar göz önünde bulundurularak yeni eşleştirmeler yapılabilir ve etkinlikler tasarlanabilir. Kalıcı ve anlamlı öğrenmeler oluşturmak, zamanı ve gezi yerinden (müze, tabiat ve kültür varlıkları) en etkin ve verimli biçimde yararlanmak için sınıf öğretmenleri kendi aralarında, branş öğretmenleri kendi aralarında veya sınıf ve branş öğretmenleri birlikte (Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler vb.) koordinasyon sağlamalıdır. Müzeler ile tabiat ve kültür varlıklarında yapılacak etkinlikler için "Gezi Günü" anlayışı vurgulanmalıdır. Bu amaçla birden fazla dersin içeriği dikkate alınarak etkinlikler tasarlanabilir. Tasarlanan etkinliğin gezi yerinde mi yoksa sınıfta mı olacağına karar verilmelidir. Müzeler ile tabiat ve kültür varlıklarının bulunduğu mekânlarda yapılacak etkinlikler önceden belirlenmelidir. Bu mekânlar için tasarlanacak etkinlikler imkânlar doğrultusunda gerçek etkinlikler olarak düzenlenmelidir. Bunun çeşitli nedenlerle gerçekleşmemesi durumunda sanal ortamda gerçekleştirilecek etkinlikler tasarlanabilir.

Gidilecek müze için rezervasyon yaptırınız. Hazırladığımız plan dâhilinde en az 2-3 gün önceden bu bilgiyi müze yetkililerine veriniz.

- "Öğretmen Gezi Kontrol Listesi" oluşturunuz. Gezi Sırasında
- Geziye katılan öğrencileri 10-15 kişilik gruplara ayırınız. Her grup için bir öğretmenin bulunması müzede yapılacak çalışmanın verimliliği açısından önemlidir.
- Gezi boyunca öğrencilerimizi yalnız bırakmayınız.
- Öğrencilerimize müzede atölye çalışmaları için ayrılan alanlar dışında nesnelere dokunmaması; bariyerleri ya da camlı bölmeleri geçmemeleri gerektiğini, müze içinde koşmanın ve bağırmanın uygun olmayacağını hatırlatınız.
- Müzeyi ziyaret için ayrılan zamanı nasıl kullanacağımızı belirleyiniz.
- Müze ziyareti sırasında geçen zamanın belli bir dilimini belirle bir nesne inceleme ya da drama çalışmalarına ayırabilirsiniz. Geri kalan zamanda da müzenin diğer bölümlerini geziniz.

Gezi Sonrası

- Müze gezisi sonrasında gezi ile ilgili edinilenler sınıf veya okul ortamına taşınması "müze ile eğitim" etkinliğimin önemli halkalarından biridir. Müze ziyareti sırasında yapmış olduğunuz etkinliklerden yola çıkarak ilgili kazanımlara yönelik sınıf içi metin yazma, resimleme, sunu hazırlama, drama vb. etkinlikler düzenleyebilirsiniz.
- Müzeden alınan ya da müzede oluşturulan materyallerle okul sergileri düzenleyebilirsiniz.
- Müze gezisi sırasında ve sonrası etkinlikler sonucunda elde edilen ürünler, eserler hakkında okul gazetesinde varsa okulun internet sitesinde bilgi verebilirsiniz.
- Her öğrencinin çıkarımlarının yer aldığı ve kendilerinin düzenlediği broşürlerle okul içerisinde gezi ve gözlem köşesi oluşturabilirsiniz.

7. Müze ile eğitimden beklenen çızyonu gerçekleştirmek, böylelikle eğitim tarihine katkı sağlamak amacıyla iyi örneklerden ve tecrübelerden yola çıkılarak (Kabataş Erkek Lisesi Okul-Müze"si, "Galatasaray Lisesi Okul- Müze"si vb.) okul müzeleri oluşturulmalı, bu amaçla öğrenciler teşvik edilmelidir. Okul yöneticileri de bu amaçla okulun fiziki durumu ve donanımına göre gerekli tedbirleri almalıdır.

8. Müze ile eğitimin her aşamasında gerçekleştirilecek uygulama ve etkinlikleri hazırlanmasında Türkçe dersinin tema ve becerileri dikkate alınmalıdır.

Ek-4: Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Madde 1- 13/01/2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Öğrencinin seçtiği toplum hizmeti çalışmalarına katılması için önceden velisinin izni alınır (Ek-11).”

Madde 2- Aynı Yönetmeliğin 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 21- Sosyal etkinlikler kapsamında yakın çevre, yurt içi ve yurt dışına gözlem-inceleme-araştırma veya kültürel, turizm ve ziyaret amaçlı geziler düzenlenebilir. Bu geziler, hazırlanacak gezi planına göre yapılır.

Bu konuda aşağıdaki hususlara uyulur;

- a) Herhangi bir ders veya sosyal etkinlik kapsamında hazırlanan ve çalışma programlarında gösterilen konularla ilgili olarak geziler düzenlenir. Ders öğretmenleri veya danışman öğretmenler, yapacakları gezi ile ilgili gezi planlarını hazırlar ve en az 15 gün önce okul müdürlüğüne verirler. Okul Müdürlüğünce geziye ilişkin belgeler, gezi onayı alınmak üzere il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne gönderilir.
- b) Okulun bulunduğu il/ilçe sınırları içinde yapılacak gezilerle ilgili onay, okul müdürlüğünün teklifi üzerine il/ilçe millî eğitim müdürünce verilir.
- c) İl sınırları dışına yapılacak gezilerle ilgili onay, il/ilçe millî eğitim müdürlüğünün teklifi üzerine mülki amirce verilir.
- d) Bilim, tiyatro, spor, müzik, folklor, beceri yarışması, sosyal etkinlikler ve bunların hazırlık çalışmaları ile benzeri yurt dışı gezilere katılacak resmî ve özel, örgün ve yaygın eğitim yönetici, öğretmen ve öğrencilerinin görevli-izimli sayılmalarına ilişkin onay, il millî eğitim müdürlüklerinin teklifi üzerine valiliklerce verilir.
- e) İzin onaylarında, gezilere katılacak yönetici, öğretmen, öğrenci varsa veli isimleri ile gezi planı yer alır.
- f) Gezilerde 40 öğrenciye kadar bir yönetici ve en fazla üç sorumlu öğretmen, gerektiğinde gönüllü veli görevlendirilir. İmkânları yetersiz öğrencilerin gezi giderleri okul-aile birliklerince karşılanabilir.
- g) Geziler, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde düzenlenir. Ancak gezi düzenlenen yerin uzaklığı sebebiyle daha uzun zaman gerektiren geziler için onay verilmesi hâlinde yapılamayan dersler, ilgili mevzuat doğrultusunda telafi edilir.”

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Mustafa Türker ERTÜRK	İmza:	
Doğum Yeri:	AMASYA		
Doğum Tarihi:	23.05.1987		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Mehmet Varinli İlköğretim Okulu		AMASYA	1993-2001
Lise	Atatürk Lisesi	Sosyal Bilimler	AMASYA	2001-2004
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	KONYA	2004-2008
İş Deneyimi:	Bolluca Türk Tekstil Vakfı Ortaokulu 2011-Devam Ediyor			